

SPRAVODAJCA

ŽILINSKEJ UNIVERZITY V ŽILINE

2/2026

MAREC - APRÍL 2026

ROČ. XLIV

Z OBSAHU

5

Ocenenie vysokoškolských učiteľov

Slávnostné oceňovanie vysokoškolských pedagógov sa konalo pri príležitosti Dňa učiteľov. Plaketa Jána Amosa Komenského putovala do rúk ocenených učiteľov z jednotlivých fakúlt a ústavov. Pri tejto príležitosti boli ocenení aj študenti s najlepšími projektmi.

6

Všetko, čo som študovala, sa mi spojilo v letectve

V rozhovore Alena Novák Sedláčková hovorí, že hoci je súčasťou legislatívnych procesov, jej hlavnou činnosťou je pedagogická práca. Verí, že na vysokej škole by pedagóg nemal byť len klasickým učiteľom, ale partnerom v odbornej diskusii. Jej snahou je, aby študenti boli hrdí na svoju alma mater a radi sa sem vracali. Letecký odbor je natoľko náročný, že ho nemôže robiť niekto, koho to nebaví. To sa snaží naučiť aj študentov – aby si vybrali to, čo majú radi, pretože robiť celý život niečo bez záujmu nemá zmysel.

10

Voľba kandidáta na rektora UNIZA

Druhá polovica marca sa niesla v očakávaní výsledkov voľieb, počas ktorých bol zvolený nový kandidát na rektora. Akademická obec sa mohla zúčastniť na verejnom vypočutí kandidátov, aj na samotnej voľbe. Prvýkrát v histórii sa voľby uskutočnili novým systémom, v ktorom má hlasovacie právo Akademický senát UNIZA a Správna rada UNIZA.

14

Nikdy nedokážeme merať úplne presne

Vedec podľa Jaromíra Markoviča musí mať cit. V rozhovore si prečítate, že ak chce vedec správne a presne merať, potrebuje vedomosti a skúsenosti, ale aj cit

na to, aby vedel správne meracie zariadenie nastaviť a určiť druh a veľkosť faktorov ovplyvňujúcich meranie. Cit potrebuje na to, aby vedel správne určiť vplyv zložky neurčitosti, ktorá výsledok merania ovplyvňuje. Prístroj kúpite alebo ho skonštruujete, ale odbornosť zamestnanca sú roky skúsenosti.

18

Vzdelanie má dnes väčšiu hodnotu než kedykoľvek predtým

Úspešný absolvent Ján Janušek je zakladateľ a CEO platformy Reality Radar. V rozhovore hovorí, že kedysi bolo ľahké rozoznať, kto má skutočné znalosti a kto nie. Dnes potrebujete odbornosť v danej oblasti, aby ste skrz sofistikovaný šum spoznali, že človek na druhej strane sa len tvári múdro – a na to používa AI.

22

Konferencia o umelej inteligencii vo vzdelávaní

Na pôde FRI UNIZA sa diskutovalo o aktuálnych témach v súvislosti s AI. Odznali príspevky o vízii, trendoch a aktuálnom smerovaní AI v oblasti vzdelávania

a výskumu, ale zúčastnení sa zaoberali aj dôležitou témou etiky, zodpovednosti a dôvery v AI vo vzdelávacom prostredí.

Vydáva:

Žilinská univerzita v Žiline

Redakcia:

výkonná redaktorka:

Mgr. Eva Vlčková,

foto: Mgr. Andrej Kurečka,

grafika: Mgr. Andrej Kurečka,

predseda redakčnej rady:

prof. Ing. Jozef Ristvej, PhD., prorektor UNIZA.

Členovia redakčnej rady:

FPEDAS: doc. Ing. Jarmila Sosedová, PhD.,

SJF: prof. Ing. Eva Tilllová, PhD.,

FEIT: doc. PaedDr. Peter Hockicko, PhD.,

SvF: doc. Ing. Petra Bujňáková, PhD.

FBI: Mgr. Valéria Moricová, PhD.,

FRI: prof. Mgr. Jakub Soviar, PhD.,

ÚTV: PaedDr. Ľudmila Malachová,

ÚCV: Ing. Martina Kardošová,

ÚMKD: doc. PhDr. Slavka Pitoňáková, PhD.,

Rektorát: Ing. Martina Slavíková

Fotografia na obálke:

Tomáš Danko: **Finále univerzitej e-športovej ligy**

Príspevky posielajte na:

e-mail: spravodajca@uniza.sk

Uzávierka nasledujúceho čísla je

5. júna 2026

Vychádza ako dvojmesačník (okrem prázdnin). **Nepredajné!**

Vyšlo: apríl 2026

Tlač:

EDIS-vydavateľstvo UNIZA

Registrácia MK SR EV 4394/11

ISSN 1339-4134

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.

Adresa vydavateľa: Univerzitná 8215/1,
010 26 Žilina, IČO: 00397563

ČÍTAJTE AJ ONLINE

EDITORIÁL

Ladislav Janoušek,
predseda AS UNIZA

*Vážené kolegyně, kolegovia,
študentky a študenti,
vážená akademická obec,*

prihovám sa k vám tesne po významnej udalosti v živote našej alma mater. V pondelok 30. marca 2026 Volebné zhromaždenie zvolilo prof. Ing. Branislava Hadzimu, PhD., za kandidáta na rektora na funkčné obdobie od 3. júla 2026 do 2. júla 2030. Aj touto cestou chcem popriať novému pánovi rektorovi a novému vedeniu našej univerzity kreatívne kormidlo v rukách, vynikajúcu posádku, priaznivý vietor v plachtách, prosperitu s každou vlnou a úspešnú plavbu s vlajkou UNIZA.

Moje úvodné slovo by som rád dal do súvisu s predchádzajúcim priáním... vynikajúcu posádku... Všetci sme na jednej lodi a tvoríme našu spoločnú realitu, každý svojou troškou. My sme tí, ktorí realizujú procesy, produkujú výstupy a prispievajú k rozvoju poznania. Každý z nás je jedinečnou osobnosťou s unikátnym potenciálom a špecifickým pohľadom na realitu. A práve táto pluralita našich individuálnych špecifik vytvára unikátny pestrofarebný obraz; obraz, ktorý sa odráža vo vnútri univerzity a žiari do okolitého prostredia. Mám pocit, že farby pomaličky pokrýva šed' prachového nánosu. Súčasné dianie nás výrazne ovplyv-

ňuje. Cítiť vzrastajúcu neistotu, nepokoj a polarizáciu, ktoré prerastajú do frustrácie a nastupujúcej apatie. A to je živnou pôdou populizmu, dezinformácií, manipulácií a triviálnejšieho ovládania. Určite každý z nás vie veľmi ľahko identifikovať veľa viníkov a ukázať na nich prstom. Kolík si však priznajú, že sme spoluzodpovední za súčasný stav. Kolík sa pozerajú do zrkadla svojho vnútra. Nikto nedokáže zmeniť svoje okolie, dokáže zmeniť len sám seba. A práve sebareflexia a práca na sebe samom je jedinou cestou zo začarovaného kruhu, cestou z role obete do tvorivosti.

V najbližšom období nás čaká veľa výziev, aj v súvislosti s adaptáciou na nový zákon o vysokých školách. Niektoré z výziev sú identifikovateľné a majú jasné kontúry, iné sú značne zahmlené. Žijeme v dobe neustálych zmien, nestihneme sa poriadne adaptovať na jednu a už prichádza ďalšia a navyše zvyšuje sa aj ich dynamika. Z neistoty sa stáva najväčšia istota. Kolík z nás majú zo súčasného diania negatívny pocit? Každý pocit však závisí od nášho nastavenia a uhla pohľadu. My dávame správam, situáciám, zážitkom, ... „nálepky“ pozitivity alebo negativity. Ak si to uvedomujeme, dokážeme s tým vedome pracovať a ovplyvňovať vnútorné prežívanie a postoje.

Každý z nás je bunkou väčšieho živého celku, tkaniva, orgánu, organizmu UNIZA. Investíciou originálnych osobných daností, jedinečného individuálneho potenciálu, harmonickou komunikáciou a zmysluplnou kooperáciou jednotlivých buniek, tkanív, orgánov dokážeme udržiavať celý organizmus v zdraví, dobrej kondícii a spoločne napredovať. Každý z nás je dôležitý.

Prajem nám všetkým, aby sme v sebe našli vôľu a energiu na vnútorné zmeny a každý svojou troškou nezištne prispieval k udržateľnému rozvoju celého organizmu, našej UNIZA, ktorej sme esenciálnou súčasťou. Želám si, aby vedenia univerzity a jej jednotlivých súčastí dokázali naplno využiť unikátny potenciál každého jednotlivca a vytvárali podmienky súzvuku a spoločného pestrofarebného obrazu UNIZA.

POĎAKOVANIE PEDAGÓGOM UNIZA

Slávnostné oceňovanie vysokoškolských učiteľov UNIZA pri príležitosti Dňa učiteľov sa uskutočnilo dňa 26. marca 2026 v koncertnej sále UNIZA. Podujatie uviedla a moderovala pani prof. Ing. Anna Križanová, CSc., prvá prorektorka a prorektorka pre vzdelávanie. Slávnostným príhovorom rektor prof. Ing. Ján Čelko, CSc., vzdal úctu pedagógom za ich prácu a formovanie budúcich generácií. Súčasťou slávnostného programu bolo okrem odovzdávania medailí J. A. Komenského našim pedagógom aj odovzdávanie ocenení za tri najlepšie hodnotené študentské projekty v dvoch kategóriách. Celú slávnosť spríjemnilo spevácke vystúpenie Adriány Šimkovej za klavírneho sprievodu Michaely Holej a taktiež speváckeho zboru OMNIA, ktorý po svojom vystúpení ukončil celú slávnosť hymnou Gaudemus igitur. Viac informácií nájdete na strane str. 5.

BENEFITY UNIZA NA DOSAH RUKY

Od 10. marca 2026 naša univerzita ako jedna z mála slovenských zamestnávateľov spustila novú zamestnaneckú aplikáciu Benefits UNIZA, ktorá bola vyvinutá v úzkej spolupráci s poisťovňou Union. V aplikácii nájdete na jednom mieste prehľad užitočných informácií pre zamestnancov, napríklad zväčšené ponuky spolupracujúcich firiem, prehľad zamestnaneckých benefitov, rýchly preklik na aktuálny jedálny lístok, informácie o cvičeniach a aktivitách pre zamestnancov a iné. Obsah aplikácie sa bude priebežne rozširovať o ďalšie novinky, ponuky a udalosti, ktoré by Vás mohli zaujímať.

BILANCIA VEĽTRHOV VZDELÁVANIA

V roku 2025 sa UNIZA zúčastnila najvýznamnejších veľtrhov vzdelávania na Slovensku a v Českej republike. Veľtrhy vzdelávania Gaudemus prebiehali v Nitre za účasti 279 vystavovateľov, v Bratislave za účasti 459 vystavovateľov a v Brne za účasti 513 vystavovateľov. UNIZA sa zúčastnila aj na veľtrhoch vzdelávania Kam na vysokú v mestách Trnava, Trenčín, Žilina, Banská Bystrica, Poprad, Prešov, Košice, Bratislava a Prievidza, ale aj na veľtrhoch alma mater Banská Bystrica, Poprad, Lučenec, Rožňava, Košice, Prešov, Komárno, Nitra, Trnava, Bratislava, Trenčín, Žilina, a nechýbala ani na veľtrhu vzdelávania ProEduco v Košiciach. V roku 2025 boli možnosti štúdia a UNIZA propagované vďaka projektu z mechanizmu Plánu obnovy a odolnosti na významných kongresoch APAIE v Delhi, NAFSA v San Diegu, EAIE v Gothenburgu, ale aj na zahraničných veľtrhoch vzdelávania v Bulharsku, Lotyšsku, Litve, Estónsku, Poľsku, Albánsku, Chorvátsku, Slovinsku, Japonsku a Vietname. Uchádzači o štúdium prejavili záujem hlavne o študijné programy zamerané na ekonomiku, strojárstvo, biomedicínu a informačné technológie.

OCENENIE VYSOKOŠKOLSKÝCH UČITEĽOV

TEXT EVA VLČKOVÁ FOTO KRISTÍNA SCHMIESTEROVÁ

Dňa 26. marca 2026 sa uskutočnilo slávnostné oceňovanie vysokoškolských pedagógov pri príležitosti Dňa učiteľov. Plaketa Jána Amosa Komenského putovala do rúk ocenených učiteľov z jednotlivých fakúlt a ústavov. Pri tejto príležitosti boli ocenení aj študenti s najlepšími projektmi.

Prvá prorektorka prof. Ing. Anna Križanová, CSc., ktorá podujatie viedla a moderovala, v úvode spomenula dve na pohľad nesúvisiace udalosti, ktoré však majú podobný význam a posolstvo. Prvá udalosť je ustanovenie 28. marca – dňa narodenia filozofa, teológa a mysliteľa Jana Amosa Komenského, ako Dňa učiteľov – ako pripomenutie a morálne ocenenie práce učiteľov ešte v bývalom Československu. Druhou udalosťou bolo v roku 1994 vyhlásenie 5. októbra ako World Teachers' Day organizáciou UNESCO – aby tento deň niesol posolstvo Charty učiteľov prijatej v Paríži v roku 1966. „Už v tých rokoch – v bývalom Československu a neskôr v Paríži vznikla potreba poukázať na významnú a nenahraditeľnú prácu učiteľov. A táto potreba nestratila nič na svojej opodstatnenosti dodnes, pretože mnohé myšlienky Komenského a požiadavky Charty učiteľov nachádzajú uplatnenie aj v súčasnosti,“ uviedla prorektorka Križanová.

„Ocenenie je dôležitým aktom vďaka za trpezlivosť a energiu učiteľov, ktorú denne venujú vzdelávaniu. Vzbudenie intelektuálnej zvedavosti a nadšenia je dnes možno dôležitejšie než samotné odovzdávanie faktov. Ak študent pochopí, že námaha investovaná do seba mu prinesie slobodu a širšie možnosti,

jeho motivácia sa zmení z vonkajšej na vnútornú. Učiteľ v tomto procese nefunguje len ako zdroj informácií, ale skôr ako inšpirátor, ktorý ukazuje cestu na ceste poznania,“ uviedol v slávnostnom príhovore rektor UNIZA prof. Ing. Ján Čelko, CSc. „S hrdosťou si píšeme, že Žilinská univerzita v Žiline je univerzita s tradíciou. Je pre nás veľkou výhodou, že máme na čo a na koho nadväzovať. Kultúru môžeme rozvíjať len vtedy, ak sme sami vzdelaní a vyspelí morálne.“ Na záver rektor Čelko poďakoval všetkým učiteľom na UNIZA a poprial im zdravie, energiu, trpezlivosť, múdrosť a správne rozhodnutia, ale aj invenciu pri odovzdávaní poznatkov.

Slávnostnú atmosféru podujatia dotvorila spevom Adriána Šimková a jej klavírny sprievod Michaela Holá, v podaní ktorých zaznela ária Měsíčku na nebi hlubokém od Antonína Dvořáka a O mio babbino caro od Giacomo Pucciniho.

Záver patril speváckemu zboru OMNIA, ktorý predniesol skladby Cantemus nostrum canticum od B. Wróblewskej, Aká si mi krásna od E. Suchoňa, Gloria Patri od G. L. da Palestrina, An Irish Blessing od J. E. Mooreho a Tancuj, tancuj od J. Šoupala. Slávnosť ukončila študentská hymna Gaudeamus igitur.

Plaketu Jána Amosa Komenského si odniesli títo ocenení učelia:

FPEDAS prof. Ing. Andrej Novák, PhD.,
doc. Ing. Katarína Valášková, PhD.,
SjF doc. Ing. Mária Čilliková, PhD., Ing. Marta Kasajová, PhD.,
FEIT prof. Ing. Milan Smetana, PhD.,
doc. Ing. Miroslav Benčo, PhD.,

SvF doc. RNDr. Mariana Marčoková, CSc., Ing. Jozef Vangel, CSc.,
FRI prof. Ing. Juraj Miček, PhD.,
RNDr. Ida Stankovianska, CSc.,
FBI prof. Ing. Ladislav Hofreiter, CSc.,
ÚMKD doc. PhDr. Rita Rafajlovičová, PhD.,
ÚCV Mgr. Anna Čapková,
ÚTV PaedDr. Róbert Janíkovský.

Ocenení študenti grantových projektov vo výzve č. 2/2024

1. miesto: študent FEIT Bc. Adam Petrovič (vedúci projektu Ing. Ján Litvák)
2. miesto: študent FEIT Bc. Viktória Pikulíková (vedúci projektu Ing. Ing. Benedikovič Daniel, PhD.)
3. miesto: študent FRI Bc. Filip Šefčík (vedúci projektu Ing. Michal Mrena, PhD.)

Kategória Doktorandské grantové projekty, prvé tri miesta:

1. miesto: doktorand SjF Ing. Ondrej Piroh (vedúci projektu doc. Ing. Milan Vaško, PhD.),
2. miesto: doktorand SjF Ing. Lukáš Šikyňa (vedúci projektu prof. Ing. František Nový, PhD.),
3. miesto: doktorand FRI Ing. Linda Blahová (vedúci projektu doc. Ing. Jozef Kostolný, PhD.).

Kategória Grantové projekty mladých vedecko-pedagogických zamestnancov do 5 rokov od získania PhD., prvé tri miesta:

1. miesto: vedecko-ped. zam. SvF Ing. Jakub Kraľovanec, PhD.,
2. miesto: vedecko-ped. zam. FRI Mgr. Alžbeta Bugáňová, PhD.,
3. miesto: vedecko-ped. zam. SjF Ing. Marek Matejka, PhD. ●

VŠETKO, ČO SOM ŠTUDOVALA, SA MI SPOJILO V LETECTVE

TEXT EVA VLČKOVÁ FOTO ARCHÍV A. NOVÁK SEDLÁČKOVEJ

Letecké právo patrí k oblastiam, kde sa prirodzene stretávajú technológie, ekonomika a legislatíva. V rozhovore nám **prof. Ing. JUDr. Alena Novák Sedláčková, PhD.**, z FPEDAS UNIZA približuje svoju cestu k tomuto odboru formovanú detstvom a univerzitným prostredím. Vysvetľuje, ako sa nové technologické výzvy premietajú do pravidiel, ktoré určujú fungovanie civilného letectva. Hovorí aj o tom, že ak chcete niečo v živote robiť, musí vám to prinášať radosť.

• **Pani profesorka, letecké prostredie je súčasťou vášho profesionálneho i osobného života. Váš otec patril medzi výrazné osobnosti katedry leteckej dopravy, na ktorej dnes pôsobíte aj vy. Bolo letectvo (alebo lietanie) nejakým spôsobom prítomné aj vo vašom detstve?**

Môj otec bol jeden z prvých absolventov katedry leteckej dopravy po presťahovaní vysokej školy z Prahy do Žiliny. Na letisku trávil sedem dní v týždni. Hovorieval, že päť dní je na letisku, pretože je to jeho práca a dva dni, pretože ho to baví. Celý život pôsobil ako pilot – inštruktor a pedagóg. K letectvu som sa dostala prirodzene, vyrástla som na letisku. Boli sme „univerzitné deti“. Moje detstvo bolo s letectvom spojené

natolko, že si ani nepamätám svoj prvý let. Spomínam si, ako sme boli na dovolenke v chorvátskom Vrsare a namiesto v hoteli sme kempovali priamo na letisku a ako bonus sme mali vyhlídkové lety nad plážami. Letectvo zostalo v krvi aj mojej sestre lekárke, hoci pre zdravotné problémy nemohla lietať profesionálne.

• **Nakoniec aj vy máte na univerzite manžela.**

Môj manžel je v mnohom podobný môjmu otcovi – prácou žije a venuje jej väčšinu času. Mama hovorí, že sme typické univerzitné manželstvo, keďže aj moji rodičia pôsobili na univerzite. Tento svet je malý. Keď som bola prvý raz tehotná, mala som pocit, že do pôrodu musím v práci všetko stihnúť a mama mi

často vravela, že keď sa chce so mnou porozprávať, musí za mnou prísť do práce. Keď sa mi narodila prvá dcéra, už o päť mesiacov som učila, pretože letecké právo nemal kto iný vyučovať. Moja mama mi vtedy pomáhala s kočikovaním a keď ona nemohla, poprosila som o pomoc doktorandov, podobne ako mňa kedysi kočíkovať pani profesorka Čorejová, keď bola študentkou mojej mamy.

• **Do akej miery vás letecké detstvo ovplyvnilo pri výbere vlastnej odbornej cesty?**

Dlho som túžila byť pilotkou, no z ekonomických dôvodov som začala premýšľať nad inou cestou. Vyštudovala som Právnickú fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, no stále ma to ťa-

halo k lietadlám. Pri diplomovej práci som sa zamerala na medzinárodné civilné letectvo. Zistila som, že v Česku a na Slovensku je v tejto oblasti nedostatok odbornej literatúry. Hoci máme ako krajina výborné technické zázemie a výrobcov, právny rámec technikov nikdy veľmi nezaujímal. Otec bol dušou technik, hoci sa venoval prevádzke a ekonomike leteckej dopravy. Keď som začala písať diplomovú prácu a priniesla som mu čisto teoretické právne argumenty, spočiatku im neveril. Keď si však tie knihy pochtivo preštudoval, uznal, že legislatíva je v letectve kľúčová. Tento aspekt absentoval aj vo vzdelávaní. Keď som rozmýšľala, čo ďalej, videla som práve v tejto oblasti príležitosť. Zistila som, že ma baví aj výskum, aj učenie. Rozhodla som sa prehĺbiť si svoje ekonomické vzdelanie, a zároveň som nastúpila na doktorandské štúdium na FPEDAS UNIZA.

• **A takto vzniklo vaše odborné prepojenie práva, ekonomiky a dopravy.**

Všetko, čo som študovala, sa mi spojilo v letectve. Moja dizertačná práca sa venovala ekonomickej regulácii letísk. Bola to vtedy nová téma, pretože vyšla európska smernica o regulácii letiskových poplatkov na deregulovanom trhu. Cieľom bolo zabezpečiť spravodlivý výpočet poplatkov. Nízkonákladoví dopravcovia nechceli byť znevýhodnení na úkor tradičných spoločností, preto bola snaha o transparentné stanovenie poplatkov. Poplatok musí byť priamoúmerný službám, ktoré letisko poskytuje. Túto smernicu bolo potrebné implementovať aj v Slovenskej republike. Napriek tomu, že nemáme letisko s viac ako 5 miliónmi prepravených cestujúcich, smernica sa vzťahovala na najväčšie letisko v štáte. Tým sa Bratislava stala regulovaným letiskom, hoci má priameho konkurenta vo Viedni vzdialenej len 60 kilometrov. Naopak, letisko Košice, ktoré je typickým geografickým monopolom, regulované byť nemusí, pretože nedosahuje stanovené limity.

• **Ako sa ďalej formovala vaša profesionálna cesta?**

Po ukončení štúdia som zostala na univerzite, ale titul JUDr. som získavala v Banskej Bystrici. Tamojší dekan bol v tom čase jediným právnikom na Slovensku, ktorý sa akademicky venoval medzinárodnému leteckému právu. Témou mojej práce bola medzinárodnoprávna úprava civilného letectva a jeho ochrana pred činmi protiprávneho zasahovania, v skratke môžeme

povedať aj teroristické útoky a bezpečnostná ochrana. Aj v tejto oblasti prišla Európska únia s nápadmi, ktoré sa v praxi ukázali ako ťažko realizovateľné. Napríklad snaha zaviesť na všetkých letiskách skenery na príručnú batožinu s povinnou detekciou typov tekutín sa v roku 2009 ukázalo ako nerealizovateľné. Bolo to finančne neúnosné pre letiská a výrobcovia by technológiu nestíhali dodávať v potrebnom množstve. Moja práca je v podstate neustálym cyklom: nové technológie sa zavedú do praxe, musia mať legislatívny rámec, to vyvolá ekonomický dopad a následne je potrebné procesy zas legislatívne upraviť, aby systém fungoval ďalej.

• **Vaša práca má teda priamy dosah na legislatívu.**

Podieľala som sa aj na príprave nového zákona o civilnom letectve, keďže ten súčasný z roku 1998 je už zastaraný a pre jeho aktualizáciu by bola potrebná novela neprimeraného rozsahu. Ministerstvo dopravy sa radšej rozhodlo pre komplexné spracovanie a prípravu nového zákona. Som súčasťou pracovných skupín, kde naše pripomienky zapracovávame do finálnych verzií predpisov. Hovorí sa, že človek mieni, život mení. Je to presne o tom. Aj ja som mala v mojej inauguračnej prednáške motto: „Právo nemení politiku, ale politika mení právo.“ Bohužiaľ, nestabilná situácia v krajine má zásadný vplyv na legislatívu – a to nielen v oblasti trestného a daňového práva. Odbor civilného letectva je malý a odborníkov, ktorí rozumejú technickej aj právnej stránke, nie je veľa a tiež nemôžu robiť všetko. Pri tvorbe legislatívy nie je kľúčové byť len právnikom, ale najmä mať dlhoročné skúsenosti s procesmi v danej oblasti.

„Každá zmena technológie vyvolá zmenu právnej úpravy a tá má následne ekonomický dopad.“

• **Je to oblasť, kde je potrebné byť právnikom a zároveň rozumieť letectvu.**

Pre čistého právnika je letectvo bez technického základu veľmi komplikované. Ak sa v ňom nepohybuje, nevie si predstaviť súvislosti. Napríklad v záverečnej správe o nehode môže byť ako príčina uvedená meteorologická

situácia podložená kódovanou správou METAR. Ak ju právnik nevie prečítať, ťažko pochopí podstatu veci. Technici právnikov potrebujú, ale musia im pomáhať pochopiť tento základ. Mnoho ľudí mimo letectva má skreslené predstavy o tom, ako toto odvetvie funguje. Všetko musí byť prísne certifikované, čo stojí nemalé finančné prostriedky.

• **Ako vnímajú letecké právo samotní technici?**

Technici niekedy vnímajú právo ako niečo, čo veci komplikuje. Pamätám si na konferenciu, kde som bola ešte ako doktorandka, sedela som tam a počúvala príspevok, kde zaznelo: „Právnici,

ktorí sa venujú leteckému právu, sú leniví.“ Kontext bol taký, že právnici čakajú, čo technici vymyslia, a potom to len dodatočne upravujú, vytvoria legislatívny rámec. Faktom je, že vývoj leteckého práva sa posúva dopredu podľa toho, ako sa posúva technologický pokrok. V súčasnosti sa niektorí technici smejú, že oni niečo vymyslia a následne im to právnici pri implementácii skomplikujú.

• **Aké špecifiká prináša odbor letectvo?**

Náš odbor je špecifický aj tým, že si veľa vecí musíme vybojovať. Riešime starosti, ktoré iné študijné programy nepoznajú: odkiaľ a kam budeme lietať, čo bude s letiskom alebo ako obnoviť infraštruktúru. V určitom období neboli peniaze na nákup lietadiel, no podarilo sa nám cez štrukturálne fondy zrekonštruovať budovu, vybudovať laboratóriá a získať novú techniku. Podarilo sa nám zopakovať tú symbiózu, ktorú kedysi na zelenej lúke začali naši predchodcovia. Zatiaľ nás to baví a uvidíme, čo prinesie budúcnosť.

• **Ako sa premieta technologický pokrok do predpisov v leteckej doprave?**

V letectve platí, že každá zmena technológie vyvolá zmenu právnej úpravy a tá má následne ekonomický dopad. Kruh sa vždy uzavrie. Príkladom sú celotelové skenery na letiskách. Ich cieľom bolo urýchliť bezpečnostnú kon-

trolu – nemusíte sa vyzliekať, zariadenie vás presvieti a automaticky označí po-dozrívajúci bod. Technologicky to funguje skvele, ale Európa sa s tým dlho zmie-rovala kvôli ochrane osobnostných práv. Ľudia mali pocit, že skener príliš zasahuje do ich súkromia. Legislatí-va preto musela nastaviť procesy tak, aby bol cestujúci jasne informovaný a s kontrolou súhlasil. V USA je prístup iný – tam sa bezpečnosť berie ako prio-rita a diskusia o súkromí ide v tomto prípade bokom: „Buď kontrolu absol-vujete, alebo môžete ísť na osobnú pre-hliadku.“

„Prioritou odvetvia je bezpečnosť.“

• Akú prioritu má legislatíva v letectve?

Prioritou odvetvia je bezpečnosť. V prípade nehôd alebo vyhodnotenia nesprávnych postupov sa systém nastavuje tak, aby bol čo najbezpečnejší. To si vyžaduje veľké množstvo personálu. Práve preto sú mnohé malé letiská pre obchodnú leteckú dopravu a komerčné účely stratové. Z hľadiska legislatívy je nutné dodržať množstvo predpisov a postupov, na ktoré potrebujete kvalifi-kovaných ľudí. Tých nie je potrebné mať len kvôli oprávneniam, ale najmä kvôli vzájomnej kontrole. Príkladom je údržba lietadiel: jeden pracovník úkon vykoná, druhý ho skontroluje a ďalší uvoľní lieta-dlo do prevádzky. Viacnásobná kontrola eliminuje chyby, no zvyšuje nároky na počet zamestnancov. Pri prevádzkovaní letiska nezáleží na tom, či máte päť alebo dvestotisíc cestujúcich. Letisko musí vždy spĺňať rovnaké bezpečnostné štandardy a predpisy. Náročnosť tohto odvetvia vystihuje odľahčene aj výrok z učebníc, kde stojí otázka: Ako sa sta-nete v letectve miliónárom? Tak, že ste miliardár a založíte leteckú spoločnosť.

• Vo svojej práci sa venujete aj imple-mentácii legislatívy Európskej únie do slovenského právneho rámca.

Letecké právo je špecifické tým, že stojí na celosvetových štandardoch. Medzinárodná organizácia pre civil-né letectvo (ICAO) združuje 193 štátov a Chicagsky dohovor s 19 Annexami tvorí „chrbtovú kosť“ celého odvetvia. Z týchto štandardov vychádza aj eu-rópska EASA pri tvorbe európskych predpisov. U nás sa tieto normy transponujú ako tzv. „predpisy L“. V minu-losti sa vydávali ako úprava Minister-stva dopravy, čo bol právny rébus, lebo ústava pojem „úprava“ nepoznala. Dnes vychádzajú ako rozhodnutia minister-

stva so záväznými prílohami, ktoré sú na základe leteckého zákona záväz-né pre každú „osobu činnú v letectve“.

• Kde v tomto procese vznikajú naj-častejšie prekážky?

Slovensko je malá krajina, čo prináša bizarné chyby v Bruseli. Keď sa prijí-mali opatrenia na reguláciu letiskových poplatkov, Európska komisia počítala s ôsmimi letiskami na Slovensku. Do praxi zahrnuli aj Nitru či Prie-vidzu len preto, že mali kód ICAO kvôli medzinárodným súťažiam v bezmo-torovom lietaní. Pritom šlo o trávnaté

plochy pre hospodársku a športovú činnosť, ktoré do regulácie vôbec ne-patrili. Nikto vtedy včas nepoukázal na to, že reálne by sa regulácia mala týkať možno len Bratislavy či Košíc. Ďalším problémom je poddimenzova-ný ľudský potenciál v štátnej správe. Na ministerstve je odbor civilného le-tectva malý a v Bratislave je vysoká fluktuácia. Mladí ľudia tam získajú prax, certifikáty a odídu do súkromnej sféry za lepším platom. Chýba nám sta-bilita a kontinuita, akú vidíme napríklad v Česku.

• Chýba Slovensku stratégia civilného letectva?

Slovensko dodnes nemá funkčnú stra-tégiu civilného letectva – tá posled-ná má viac ako 15 rokov. Letectvo pre politikov nie je prioritou, riešia hlavne cesty a železnice. Ak si naň spomenú, je to často nekonceptné, ako naprí-klad štúdia o „národnom dopravci“ za 50-tisíc eur, ktorú ani nerobili od-borníci z letectva. Situácia však nie je úplne zlá. Štátna podpora pre linky ako Bratislava – Košice je cesta, ako Slo-vensko opäť „rozlietať“. Podobne, ako nás kedysi naučil lietať Sky Europe. V letectve je však päť rokov krátka doba. Potrebujeme stabilitu a dlhodobý zámer, nie zmeny vlastníckych štruktúr letísk pri každej zmene vlády. Zaspali sme dobu aj pri čerpaní eurofondov – kým Poliáci si z nich vybudovali mo-derné letiská (napr. Katowice), my sme túto šancu na úrovni štátu nevyužili.

• Má letisko Žilina ešte nádej, že sa „rozlieta“?

Letisko Žilina má obrovský potenciál pre región a investorov, ale jeho limitom je krátka dráha, projektovaná kedysi pre lietadlá L-410. Pre moderných doprav-cov s jednotnou flotilou je to nezaujima-

vé. Ak sa má Žilina rozlietať, kľúčom je predĺženie dráhy – ochranné pásma sú na to pripravené, chýbajú len peniaze a politická odvaha na dlhodobý záväzok.

• Vzdelávanie a výučba sú hlavnými činnosťami vašej práce.

Hoci som súčasťou legislatívnych pro-cesov, mojou hlavnou činnosťou je pe-dagogická práca. Verím, že na vysokej škole by pedagóg nemal byť len klasic-

kým učiteľom, ale partnerom v odbornej diskusii. Naším cieľom a snahou je, aby študenti boli hrdí na svoju alma mater a radi sa sem vracali. Univerzita je kolos, ale v letectve nájdete hlavne srdciarov. Je to natoľko náročný odbor, že ho ne-môže robiť niekto, koho to nebaví. To sa snažíme naučiť aj študentov – aby si vy-brali to, čo majú radi, pretože robiť celý život niečo bez záujmu nemá zmysel.

• Dlhodobo pôsobíte v akademickej samospráve – ste podpredsedníčkou Akademického senátu UNIZA a pred-sedníčkou senátu FPEDAS. Čo vás motivovalo zapojiť sa do tejto práce a čo vás motivuje v nej zostať dodnes?

Ctím si akademickej slobody, apolitic-kosť a nezávislosť, ktorú univerzitné prostredie ponúka. Žilinská univerzita v Žiline je jednou z mojich „alma ma-ter“ a záleží mi na jej rozvoji, preto-že som s ňou prepojená od mladosti. Už v minulosti som sa podieľala na niektorých jej rozvojových projek-toch a na tvorbe legislatívy FPEDAS ako aj UNIZA, ktorá smeruje k ďalšiemu rozvoju a etablovaniu medzi najkvalit-nejšími univerzitami na Slovensku. Mys-lím, že práve v tejto dobe je kľúčové, aby fungovala spolupráca medzi zamest-

nancami a vedením fakúlt, či univerzity a aby okrem legislatívne stanovených povinností akademické senáty boli aj sprostredkovateľom komunikácie naprieč univerzitou a umožňovali prenos bežných starostí, ale aj inšpiratívnych nápadov smerom k vedeniu, pretože univerzitné prostredie má ponúkať a podporovať možnosti rozvoja nielen zamestnancom, ale najmä študentom.

„Pedagóg by nemal byť len klasickým učiteľom, ale partnerom v odbornej diskusii.“

• **Mnohí ľudia hovoria o náročnosti skĺbenia akademickej kariéry a rodinného života. Vám sa to podarilo. Máte na to nejaký „recept“?**

Podľa môjho názoru univerzálny recept na šťastie neexistuje, nie je možné ho jednoducho pomenovať ani tu. Začiatkom môjho úspechu bola asi znalosť univerzitného prostredia, v ktorom som sa pohybovala od detstva, a vybudovanie si osobného vzťahu k univerzite, a tým aj k môjmu povolaniu. Samozrejme kľúčovou súčasťou, ktorá zapadla do efektívne fungujúceho celku, bolo, že som si našla partnera a manžela,

ktorý je súčasťou rovnakého prostredia, a preto vie pochopiť mnohé starosti, ktoré ma v priebehu doterajšieho pracovného života trápili, a zároveň nám umožňuje spolupracovať, aspoň v určitej časti odbornej oblasti na rovnakých cieľoch a úspešne realizovať viaceré projekty, kde sme sa mohli vzájomne dopĺňať aj v rámci svojich profesionálnych zameraní. Naša práca je ako naše

tretie dieťa, ktorému sa snažíme venovať s láskou a porozumením ako aj tým skutočným. Neopomenuteľnou súčasťou v tomto kolobehu bola aj moja mama, ktorá ako bývalá zamestnankyňa katedry spojov vedela, čo naša práca obnáša a v čase, keď boli deti ešte malé, sa mi o ne starala a pomáhala mi, aby som sa okrem výchovy detí mohla venovať aj niečomu, čo ma naplňuje profesijne. A teraz, keď sú už deti väčšie, som im nesmierne vďačná za ich empatiu a pochopenie v niektorých momentoch, keď je potrebné aj počas dní voľna niečo dorobiť a podľa

toho upraviť rodinné plány. Na druhej strane ich zas my s manželom podporujeme v štúdiu, ale aj v ich koníčkoch a záujmoch tak, aby aj ony mohli dosahovať výsledky, na ktoré sú hrdé.

• **Keď si od práce oddýchnete, zostáva letectvo stále vašou vášňou, alebo máte iné zdroje, ktoré vás dobíjajú (hobby)?**

Okrem letectva mám rada skoro všetky športy, ale najmä lyžovanie, ktorému sa venujem aktívne a privedla som k nemu aj moje deti. Pre nás nie je lepší pocit a spôsob na uvoľnenie mysle ako jazda na „menčestrovej“ zjazdovke skoro ráno. Deti sa venujú tomuto športu aktívne, preto v zimnej sezóne okrem práce trávime s manželom voľný čas najmä na lyžiach a tešíme sa z našich detí, ktorým sa darí dosahovať pekné úspechy. Syn minulý rok vyhral v celoslovenskej Súťaži predžiakov v obrovskom slalome aj v slalome, Horehronskú ligu a tento rok na Goralskom klobúčku, čo je jeden z najväčších pretekov na Slovensku s českou a poľskou účasťou, skončil na treťom mieste. U dcéry to chvíľu po úrazoch vyzeralo, že sa už bude venovať len plutvovému plávaniu, ktoré objavila v rámci rehabilitácie a veľmi ju baví, ale nakoniec sa tento rok tiež vrátila aj k lyžiam a vyhrala 1. miesto v obrovskom slalome a ski crosse na 2. žiackej zimnej olympiáde, Horehronskú ligu, Pohár ZSL v ski crosse a je majsterka Slovenska v ski crosse vo svojej kategórii. Za to samozrejme patrí veľká vďaka aj trénerom našich detí, čo nás zas privedie k univerzite, pretože deti lyžujú v lyžiarskom oddiele AC UNIZA.

• **Ak by ste mali študentom odovzdať nejakú radu, aká by to bola?**

Vyberte si v živote, čo vás baví, študujte to a stanovte si cieľ, ktorý chcete dosiahnuť, pretože nie je krajší pocit, ako si po rokoch môcť povedať, že sa vám to podarilo a robíte niečo, čo nie je len vašim povolaním, ale aj radosťou a možno životným poslaním.

• **Vaše životné motto, krédo, myšlienka, ktorá vás sprevádza v živote?**

„Ať se co chce semele, hled' vždy na svět vesele, jako vrabčák, ten si zpívá, i když někdy k snědku mívá jen zrníčko popele.“ Toto mi kedysi vpísal do pamätníčka môj tatino, pretože to bolo aj jeho životné krédo a ja vždy, keď mi je v živote ťažko, si na neho spomeniem a verím, že po búrke zas vyjde slniečko... ●

VOL'BA KANDIDÁTA NA REKTORA UNIZA NA FUNKČNÉ OBDOBIE 2026 – 2030

TEXT LADISLAV JANOUŠEK FOTO ADAM CHOVANEC, UMKD, NOTEBOOKLM

Volebné zhromaždenie na svojom zasadnutí dňa 30. marca 2026 zvolilo prof. Ing. Branislava Hadzimu, PhD., za kandidáta na rektora Žilinskej univerzity v Žiline na funkčné obdobie od 3. júla 2026 do 2. júla 2030.

Hneď v úvode príspevku je uvedený výsledok celého procesu, o ktorom už určite všetci viete. Ak sa chcete dozvedieť viac o všetkých krokoch, tak práve pre Vás sú určené nasledujúce riadky. Urobte si dobrú kávu, pohodlne sa usadte a čítajte ďalej. Poďme ale pekne od začiatku.

Legislatívny rámec

Aktuálna voľba kandidáta na rektora UNIZA bola historicky prvou voľbou v zmysle nových pravidiel. Legislatívny rámec týchto pravidiel je definovaný príslušnými ustanoveniami zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov a bližšie špecifikovaný Smernicou UNIZA č. 233 „Zásady voľby kandidáta na rektora a prijatia návrhu na odvolanie rektora Žilinskej univerzity v Žiline“.

Kandidáta na rektora volilo Volebné zhromaždenie, ktoré tvoria všetci členovia Akademického senátu UNIZA a Správnej rady UNIZA. Samotnú voľbu musela univerzita vyhlásiť na svojom webovom sídle ako aj na webovom sídle Ministerstva školstva vedy, výskumu

a mládeže formou vyhlášky, a to najneskôr šesť mesiacov pred uplynutím funkčného obdobia rektora.

Volebné orgány

V prvý decembrový deň 2025 spoločne zasadla Správna rada UNIZA a Akademický senát UNIZA, aby schválili Vyhlášku o vyhlásení voľby kandidáta na rektora UNIZA na funkčné obdobie 2026 – 2030 spolu s harmonogramom všetkých súvisiacich procesov. V rámci predmetného zasadnutia boli schválení členovia Volebnej komisie, ktorá organizačne zabezpečovala voľbu, a zvolení členovia sčítacej komisie, ktorí si následne vybrali svojho predsedu. Práve toto stretnutie bolo prvotným impulzom pre oficiálne spustenie všetkých procesov. Schválená Vyhláška o vyhlásení voľby kandidáta na rektora UNIZA na funkčné obdobie 2026 – 2030 bola 2. 12. 2025 zverejnená na webovom sídle UNIZA a tiež na webovom sídle Ministerstva školstva vedy, výskumu a mládeže.

Priebeh procesu

Samotné návrhy na zaradenie kandidátov na rektora na kandidátsku listinu prijímali členovia Volebnej komisie v termíne od 3. 12. 2025 do 6. 3. 2026 12.00. Určite si myslíte, že toto časové rozpätie je pomerne dlhé, ale zákon

o vysokých školách stanovuje, že lehota na predkladanie návrhov musí byť minimálne tri mesiace. Takmer dva mesiace sa vôbec nič nedialo, návrhy začali prichádzať až začiatkom februára. Všetko však zostávalo pod rúskom tajomstva, pretože návrhy ostávali v zapečatených obálkach s nápisom „Návrh kandidáta na rektora Žilinskej univerzity v Žiline“. Do stanoveného termínu bolo členom Volebnej komisie doručených celkovo 13 obálok s návrhmi.

V piatok 6. 3. 2026 o 14.00 zasadla Volebná komisia a s napätím začala otvárať obálky s návrhmi. Komisia skontrolovala jednotlivé návrhy a zistila, že jeden návrh bol duplicitne odovzdaný dvom členom Volebnej komisie, takže celkový počet návrhov bol 12. Komisia ďalej skontrolovala náležitosti návrhov, či obsahujú všetky požadované údaje a potvrdila zoznam kandidátov na rektora, v abecednom poradí: 1. prof. Ing. Ján Čelko, CSc.; 2. prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD. V počte návrhov bolo skóre vyrovnané 6:6. V ten istý deň som oslovil navrhnutých kandidátov a požiadal ich o písomný súhlas so zaradením na kandidátsku listinu a o dodanie stručnej životopisnej a profesijnej charakteristiky. Všetky požadované podklady boli doručené 12. 3. 2026 a v ten istý deň bola sfinalizovaná kandidátska listina a zaslaná na zverejnenie na we-

bové sídla UNIZA a Ministerstva školstva vedy, výskumu a mládeže.

Verejné predstavenia kandidátov

Súčasťou procesov pred samotnou voľbou boli aj verejné predstavenia kandidátov. Tie sa uskutočnili dva dni po sebe formou moderovanej diskusie. V utorok 24. marca 2026 o 17.00 sme sa spoločne stretli v GAMA klube v Ubytovacom zariadení UNIZA na Veľkom diele, blok GH. V hľadisku nás privítalo približne 50 študentov, ale aj zamestnancov UNIZA. Diskusie boli natoľko intenzívne, že z pôvodne vyhradeného času 2 hodiny sme z GAMY odchádzali o 19.45. Druhé verejné predstavenie kandidátov sa koňalo v stredu 25. marca 2026 od 13.00 v aule Datalan, ktorá bola zaplnená približne do dvoch tretín. Pomerne vysoká účasť na oboch verejných predstaveniach svedčí o záujme zamestnancov aj študentov o dianie na našej alma mater. Na scénu prišla ešte jedna diskusia z iniciatívy študentov. Vo štvrtok 26. 3. 2026 od 13.00 sme mohli diskusiu kandidátov počuť aj v Rádiu X. Tá bola naživo vysielaná aj v Kafetérii hlavnej budovy UNIZA.

Samotná voľba

V pondelok 30. 3. 2026 nastala finálna fáza celého procesu voľby. O 13-tej hodine začalo verejné zasadnutie Volebného zhromaždenia, na programe ktorého bolo verejné vypočutie kandidátov na rektora UNIZA a následná voľba kandidáta na rektora.

Na zasadnutí bolo prítomných 45 členov Volebného zhromaždenia z celkového počtu 46. V rámci verejného vypočutia vystúpili prof. Ing. Ján Čelko, CSc., a prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD., vo vyžrebovanom poradí. V 15-minútovej prezentácii predstavil každý kandidát stručne svoju životopisnú a profesijnú charakteristiku a vízie, plány a stratégiu rozvoja našej univerzity v horizonte najbližších štyroch rokov. Po prezentácii nasledovala diskusia v trvaní 20 minút. Počas verejného vypočutia jedného kandidáta nebol druhý kandidát prítomný v miestnosti. Po verejnom vypočutí nasledoval samotný akt voľby tajným hlasovaním na hlasovacích lístkoch. Na celý proces dohliadala Sčítacia komisia pod vedením jej predsedu PaedDr. Mária Marčana, člena Správnej rady UNIZA. V prvom kole voľby získal prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD., 24 hlasov, čo je nadpolovičná väčšina všetkých členov Volebného zhromaždenia, a tým Volebné zhromaždenie zvolilo prof. Ing. Branislava Hadzimu, PhD., za kandidáta na rektora. Pán prof. Ing. Ján Čelko, CSc., získal 21 hlasov. Výsledok voľby bol veľmi tesný, čo svedčí o vysokej kvalite oboch kandidátov. Po prezentácii výsledkov tajnej voľby v prvom kole sa publiku prihovoriť zvolený kandidát na rektora prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD. Poďakoval za dôveru a podporu svojim rodičom, kolegom a všetkým podporovateľom. Poďakoval sa aj tým, ktorí mu nedali svoj hlas, no stáli pri ňom, a dúfa, že ich presved-

čí, že voľba bola správna. Zvolenému kandidátovi na rektora a publiku sa následne prihovoriť pán Dr. h. c. Ing. Peter Fodrek, PhD., predseda Správnej rady UNIZA, a Mgr. Peter Fiabáne, primátor mesta Žilina. Rektora vymenúva prezident SR na návrh akademického senátu vysokej školy, ktorý predkladá minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Podakovanie

Dovoliť si vyjadriť hlboké poďakovanie prof. Ing. Jánovi Čelkovi, CSc., a prof. Ing. Branislavovi Hadzimovi, PhD., že sme mohli túto náročnú cestu prejsť spolu. Ďakujem za zodpovedný, korektný a rešpektujúci prístup oboch kandidátov.

Moje vrúcne poďakovanie patrí JUDr. Márii Tomkovej, PhD., tajomníčke Akademického senátu UNIZA, za svedomitú, dôslednú, zodpovednú a proaktívnu prípravu všetkých procesov. Strávili sme spolu veľa chvíľ, aby sme domysleli všetky detaily a zabezpečili hladký a správny priebeh všetkých procesov. Rovnako chcem poďakovať tímu CeIKT, zvlášť Ing. Róbertovi Oreničovi, MBA, za technickú pomoc pri zabezpečení zasadnutí Volebného zhromaždenia, verejných predstavení kandidátov a priameho prenosu diskusie v Rádiu X. Zvolenému kandidátovi na rektora UNIZA prof. Ing. Branislavovi Hadzimovi, PhD. prajem veľa pozitívnej a tvorivej energie, neutíchajúci elán, vysokú dávku invencie a skvelých odborníkov po boku pri naplňaní vízií a plánov. ●

Voľba rektora UNIZA: Cesta k novému vedeniu (2026 – 2030)

Historicky prvá voľba rektora UNIZA podľa nových pravidiel, mapujúca cestu od vyhlásenia v decembri 2025 po víťazstvo prof. Branislava Hadzimu v marci 2026.

Oficiálny štart

Schválenie harmonogramu a vyhlásenie voľieb na webových sídlach univerzity a ministerstva.

12 prijatých návrhov

Počas trojmesačnej lehoty bolo doručených 12 platných obálok s menami kandidátov.

Dvaja finalist

Na kandidátnu listinu boli zaradení prof. Ján Čelko a prof. Branislav Hadzima.

Finále a výsledky

Maratón verejných diskusií

Intenzívne predstavenia kandidátov pre študentov a zamestnancov.

Rozhodujúcich 24 hlasov

Prof. Branislav Hadzima získal nadpolovičnú väčšinu hlasov a zvíťazil v prvom kole.

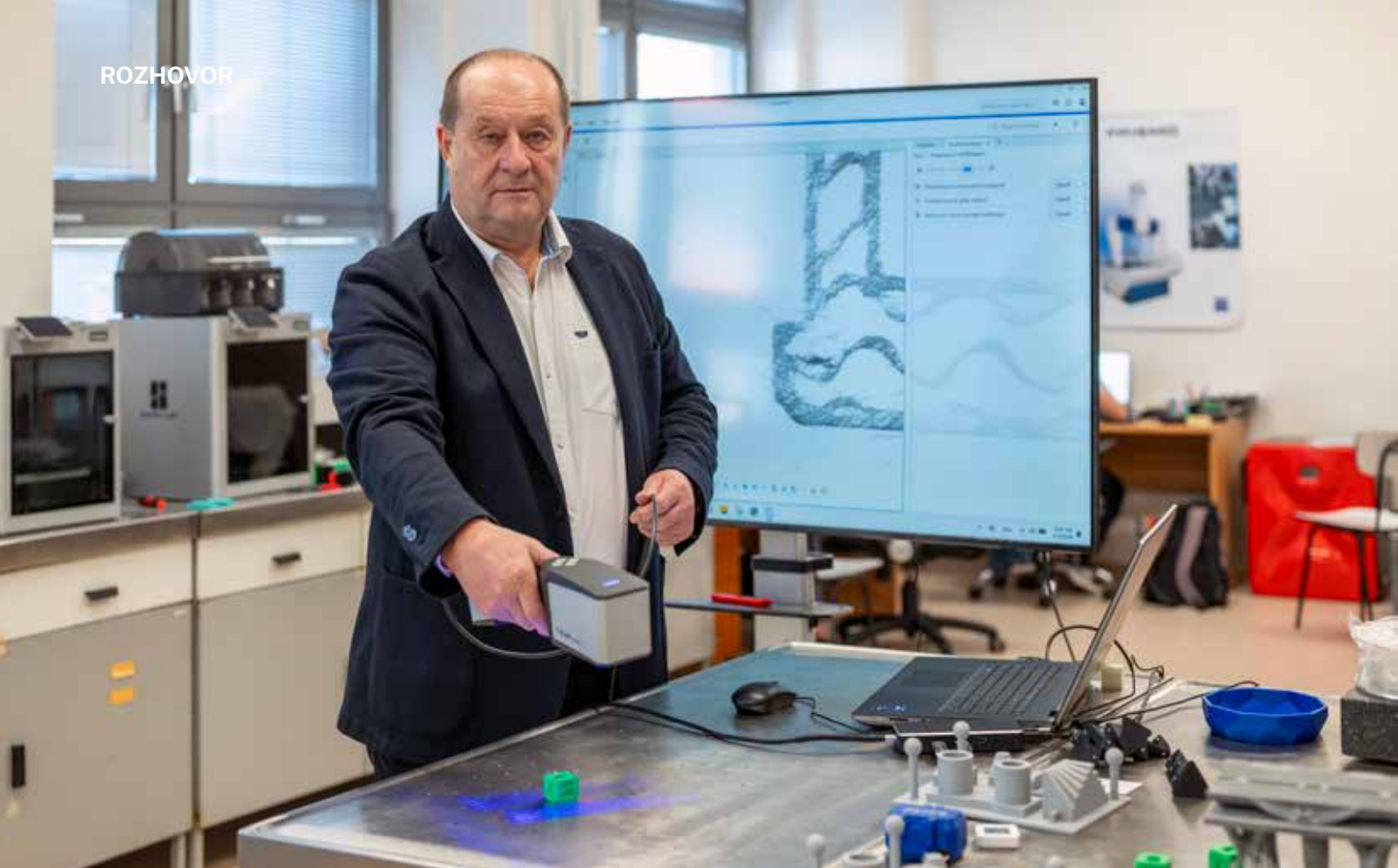

Nástup do úradu: 3. júl 2026

Nové štvorročné funkčné obdobie zvoleného rektora potrvá do júla 2030.

Porovnanie výsledkov tajného hlasovania Volebného zhromaždenia dňa 30. marca 2026.

Kandidát	Počet získaných hlasov
prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD.	24
prof. Ing. Ján Čelko, CSc.	21

NIKDY NEDOKÁŽEME MERAŤ ÚPLNE PRESNE

TEXT EVA VLČKOVÁ FOTO ANDREJ KUREČKA, EDIS, CHATGPT

Metrológia nie je len o číslach na displeji či o váhe v obchode. V rozhovore s **doc. Ing. Jaromírom Markovičom, PhD.** sa otvára svet, v ktorom presnosť znamená dôveru a vízia potrebuje čas, aby sa mohla stať realitou. Od prototypov kalibračných zariadení až po spoluprácu s elitnými svetovými inštitúciami ukazuje, že bez merania niet vedy ani pokroku. A že aj v prísne exaktnom svete platí jednoduché pravidlo: kľúčové je mať víziu a vytrvať pri jej napĺňaní.

• Kde si v každodennom živote môžeme uvedomiť prítomnosť metrológie?

Meriate čas. Alebo GPS – jeho presnosť závisí od presnosti merania času. Tovar v obchodoch. Meranie spotreby elektrickej energie, plynu, vody. Tankovanie pohonných hmôt. Hovorí sa, že metrológia je najstaršia veda, lebo človek chcel poznať svoje časové a priestorové vymedzenie.

• Metrológia je pre väčšinu ľudí pomerne neznáme slovo. Čo sa pod ním vlastne skrýva?

Metrológia je veda o meraní.

• Čo by sa nám malo vybaviť pri tomto slove?

Miery a váhy. Keď idete do obchodu nakupovať tovar, ktorý sa váži, je vo vašom záujme, aj v záujme spoločnosti, aby ste dostali také množstvo tovaru, za aké

zaplatíte. Hlavnou úlohou metrológie je zabezpečiť jednotnosť a správnosť merania. Pre zabezpečenie tejto úlohy treba splniť technické a legislatívne požiadavky. Medzi technické požiadavky patrí definovanie meracej jednotky, vývoj a skonštruovanie zariadenia, na ktorom budeme tovar vážiť, a porovnanie nameraných hodnôt s medzinárodne akceptovanou realizáciou meracej jednotky. Každé technické zariadenie má nejakú chybu, nie je dokonalé, no legislatíva stanovuje, aká chyba je dovolená, aby nevznikli konflikty a reklamácie. Tento druh metrológie, keď je meranie upravené legislatívou – zákonom o metrológii, sa nazýva legálna metrológia.

• Existuje teda aj ilegálna?

Nie, nie je legálna a ilegálna. Legálna je tá, ktorá je upravená zákonom. Zoberme si ako príklad analyzátor dychu

na meranie množstva alkoholu. Hodnota, kedy sa hladina alkoholu v dychu pri vedení motorového vozidla považuje za trestný čin, je 0,48 mg/l čo zodpovedá približne 1 ‰ v krvi. Ale kedy je to jedno promile? Prístroj má svoju chybu, meranie má svoju chybu – lebo meriate pri rôznych podmienkach, niekedy v mraze, niekedy pri +30 °C. Legislatívny akt určuje, akú dovolenú chybu môže mať prístroj, ktorá je zohľadňovaná. My nevieme presne stanoviť hodnotu meranej veličiny. My vieme stanoviť interval hodnôt, v ktorom sa hodnota meranej veličiny s určenou pravdepodobnosťou nachádza. Tento parameter voláme neistota merania.

• To je legálna metrológia; aké ďalšie odvetvia má metrológia?

Ďalší druh je priemyselná metrológia, ktorá slúži na zabezpečenie kvality vý-

roby a služieb. Táto nie je upravená zákonom, ale rôznymi smernicami kvality, technickými normami alebo požiadavkami odberateľov. Okrem konštrukčného predpisu tolerancie musí byť garantované meranie so zodpovedajúcou neistotou.

„Hlavnou úlohou metrológie je zabezpečiť jednotnosť a správnosť merania.“

Tretím druhom je vedecká metrológia, ktorá sa zaoberá definíciou jednotiek, aby sme presne vedeli, čo je napríklad jeden meter. Aká je to vzdialenosť? Definíciu treba zrealizovať, zhmotniť. Meter je napríklad vzdialenosť, ktorú prejde svetlo za čas $1/c$, kde c je rýchlosť svetla. S tým nezmeriate nič. Preto je potrebné túto definíciu zrealizovať, čo sa robí pomocou interferometra. Namieraná vzdialenosť sa preniesie na určitú mierku, napríklad na kus kovu, a iné dĺžkové meradlá sa porovnávajú s touto zhmotnenou mierou. To sa nazýva metrológická nadväznosť.

• Ktorou časťou sa zaoberáte vy?

Väčšinu svojho profesijného života som strávil pri legálnej metrológii. Od roku 2000 som bol generálny riaditeľ Slovenskej legálnej metrológie (SLM), v tejto funkcii som bol 21 rokov s výnimkou pol roka, keď som pracoval ako riaditeľ odboru metrológie na Úrade pre normalizáciu a skúšobníctvo SR (ÚNMS SR), čo je štátny orgán, ktorý riadi metrológiu na Slovensku. Keď som nastúpil do SLM, bola to štátna príspevková organizácia, ktorá sa v roku 2005 transformovala na neziskovú organizáciu a ja som bol jedným z jej zakladateľov. V tom čase mala SLM zastarané prístrojové vybavenie a z väčšej časti stredoškolsky vzdelaný personál, čo nezodpovedalo potrebám dynamicky sa rozvíjajúcemu trhu, na ktorý nastupovali zahraničné automobilky. Museli sme urobiť zásadnú reštrukturalizáciu celej organizácie.

• Čo bolo zásadné pri reštrukturalizácii?

V prvom rade sme sa pustili do výskumu a vývoja. V SLM používané meracie zariadenia a kalibračné zariadenia sa nedajú kúpiť, dajú sa kúpiť len jednotlivé komponenty, ktoré sa musia spojiť do meracieho systému. K tomu potrebujete človeka, ktorý dokáže s týmto meracím systémom pracovať a ktorý má cit pre presnosť a špecifikáciu ovplyvňujúcich veličín. Merat' na milimetre

nie je žiaden problém. To dokáže každý. Ale merat' na desatiny mikrometra je veľký problém, tam už záleží na podmienkach okolia, teplote, tlaku, vlhkosti a na zmenu týchto veličín stačí, že niekto otvorí dvere laboratória.

• Zaujalo ma, že ten, kto meria, musí mať cit. Vedec musí mať cit?

Áno, samozrejme. Musí mať vedomosti a skúsenosti, ale skutočne musí mať aj cit na to, aby vedel správne meracie zariadenie nastaviť a určiť druh a veľkosť faktorov ovplyvňujúcich meranie.

• Predsa teplotu, tlak a vlhkosť musí tiež merať.

Áno, ale aby vedel správne určiť vplyv zložky neurčitosti, ktorá výsledok merania ovplyvňuje, musí mať skúsenosti a znovu to zopakujem, musí mať cit. Vo všeobecnosti je pravidlo, že merací etalón sa skladá z prístrojového vybavenia a odborne spôsobilého a na metrológiu talentovaného zamestnanca. Prístroj kúpite alebo ho skonštruujete, ale odbornosť zamestnanca sú roky skúsenosti.

• Pri inováciách ste nadviazali spoluprácu s univerzitami. S kým ste na UNIZA nadviazali kontakt?

Prvý kontakt bol samozrejme s vedným Sjf UNIZA a následne s profesorom Kučerom, s ktorým sme sa pustili do riešenia prvých konkrétnych kalibračných zariadení a začali sme podávať projekty výskumu vývoja. Prvý APVV projekt sme získali v roku 2007,

ktorý sme aj úspešne vyriešili. A podobným spôsobom to fungovalo až do roku 2021, kedy som skončil vo funkcii. Počas tejto doby som úzko spolupracoval s mnohými pracovníkmi Sjf UNIZA, prof. Ságom, prof. Czánom, prof. Mičietom, prof. Gregorom, prof. Medveckým, prof. Hrčekom, doc. Drbúlom, Dr. Gajdošíkom, Dr. Furmanom a mohol by som menovať ďalších.

• Čo vás riadenie ľudí naučilo?

Počul som takú poučku, že riadenie je umenie dosiahnuť svoje ciele cudzími prostriedkami. Musíte s ľuďmi vychádzať, vedieť ich motivovať, použiť individuálne prístupy, aby ste človeka presvedčili vykonať danú prácu. Niekto sľúbi a neurobí a niekto už ani nechce sľúbiť. Je to náročné hlavne pri tvorivej činnosti, ľuďom sa veľmi nechce tvoriť nové veci, majú radšej rutinu. Výskum bol lukratívny pre mladých, ktorí nemali radi stereotyp, ale každý deň niečo nové. Popritom si študovali na doktorandskom štúdiu, ktoré som aktívne podporoval.

• Môžeme spomenúť nejaké projekty, ktoré ste riešili?

Napríklad na STK merajú účinok brzd. Prvý projekt, na ktorý sme získali grant z agentúry APVV, bol vývoj mobilného technického systému pre hodnotenie kvality a kalibráciu zariadení hodnotiacich brzdné účinky dvojstopých vozidiel. Za významný projekt považujem vývoj automatizovaného meracieho systému pre overovanie výdajných stojanov pohonných hmôt na čerpacích staniach. Zo zákona o metrológii má prevádzkovateľ čerpacej stanice povinnosť v pravidelných dvojročných intervaloch zabezpečiť metrologickú kontrolu-ove-

renie výdajných stojanov. Spôsob inštalácie a rozmery meradla neumožňujú presun meradiel do laboratória, a preto sa tieto meradlá overujú na mieste inštalácie, t. j. na čerpacích staniaciach. Pre legálnu metrologiu je veľmi dôležité zabezpečiť dôveryhodnosť a objektivitu takého výkonu. Jednou z možností je čo najväčšia miera automatizácie a eliminácia subjektívnych vplyvov, ktorými by mohol metroológ výsledok ovplyvniť. V spolupráci so SJF UNIZA sme takýto systém navrhli a prezentovali na 22. Medzinárodnom strojárskom veľtrhu v Nitre, kde bol ocenený Cenou veľtrhu.

• **Zatiaľ sme hovorili o veľmi rôznorodých meradlách.**

Zaoberali sme meradlami od metra až po meradlá ionizujúceho žiarenie. Do metrologie môžeme zahrnúť všetky meradlá sveta. Môžeme ich selektovať do skupín podľa rôznych kritérií. Skupina meradiel podliehajúcich legálnej metrologii je daná zákonom o metrologii, vyhláškou ÚNMS SR, v ktorej sú exaktne uvedené jednotlivé druhy meradiel. A to nehovoríme len o obchode, ale o meradlách, ktoré sa používajú v zdravotníctve – tlakomery krvi, lekárske teploměry alebo meradlo na meranie rozmerov batožiny na letisku.

• **Čo vás na metrologii fascinuje?**

Rôznorodosť a zložitosť. Nikdy nedokážeme merať presne. Lebo už samotná definícia meracej jednotky je nepresná. Najpresnejšie vieme merať čas, ktorý sme približne pred 100 rokmi merali s presnosťou 10^{-3} , dnes máme céziové hodiny s presnosťou 10^{-15} a už ani to nestačí pre súčasné potreby výskumu vesmíru. V roku 2030 je plánovaná redefinícia základnej meracej jednotky sústavy SI-sekunda, ktorá bude založená na optických atómových rezonanciách a umožní dosiahnuť presnosť 10^{-18} . Tieto hranice sa synchronne posúvajú s našim poznaním o prírodných zákonoch. Metrologia je nevyhnutná základná infraštruktúra celého výskumu, bez merania a metrologie nevyhodnotíte experiment. Ja si myslím, že je to jedna z najkrajších vied práve preto, že je prierezová – potrebujete matematicku, fyziku, strojárstvo a iné.

• **Ako sa tieto rastúce nároky na presnosť premietajú do každodennej laboratórnej praxe?**

V strojárstve je dnes populárna nanometrologia. V súčasnosti si aplikácie vyžadujú výrobu strojárskych komponentov s presnosťou menej ako mik-

rometer. Preto je potrebné mať presné merania a ich výsledky garantovať. Takisto treba identifikovať všetky ovplyvňujúce veličiny, ktoré výsledok merania môžu znehodnotiť. Výsledok nie je len to, čo vidíme na indikátore meradla, ale v laboratóriu musíte merania opakovať, údaje vyhodnotiť. A to sa neustále vyvíja.

• **Hodnoty teda získate na reálnych meradlách a potom ich vyhodnocujete v počítači.**

Áno, čím viac máte nameraných údajov, tým vernejšie môžete mať výsledky. Existujú rôzne vyhodnocovacie metódy aj s pomocou AI a hľadáme moment, kedy môžeme vyhlásiť, že na 95 percent nameraná hodnota sa nachádza v danom intervale.

„Prístroj môžete kúpiť alebo skonštruovať, ale odbornosť metrológa vzniká rokmi skúseností.“

• **Nebojíte sa, že vás nahradí umelá inteligencia?**

Neviem si to predstaviť. Ako vám neokope zemiaky, tak vám neurobí merania. Samozrejme, bude mať vplyv, ale skôr na vyhodnocovanie meraní, môže navrhnúť postupy merania a kalibrácie meracích prístrojov, môže pomôcť pri ich automatizácii. Umelá inteligencia negeneruje nové poznatky. Ona pracuje s informáciami, ktoré sú známe a uložené v databázach. Myslím si, že objav bude musieť vždy urobiť človek.

• **Každá jednotka musí mať rovnakú hodnotu.**

Dôležitá úloha metrologie je zabezpečiť jednotnosť a správnosť merania. Lebo ani nezáleží na tom, aký dlhý bude ten meter, ak bude na celom svete rovnako dlhý a budeme s ním správne merať. Iba vtedy je možná medzinárodná spolupráca a záměna komponentov.

• **Spolupracovali ste s Physikalisch-Technische Bundesanstalt (PTB). V čom bola táto spolupráca výnimočná?**

PTB je Nemecký metrologický inštitút na veľmi vysokej technickej a odbornej úrovni. My ako SLM sme boli oproti nim malá inštitúcia, no naše výsledky dosiahli takú úroveň, že sme pracovali na spoločných projektoch. Spolupracovali sme na zavádzaní metrologie v Libanone, v Palestíne a na Ukrajine. Naše

kalibračné a meracie systémy PTB v rámci tohto projektu odkúpilo a zaviedlo v týchto štátoch. Bolo to pre nás veľké uznanie.

• **Meracích jednotiek máme sedem a každá z nich je definovaná stále presnejšie.**

Áno, do roku 2018 bola každá meracia jednotka definovaná na základe fyzikálneho javu. Jedine kilogram bol definovaný artefaktom. Kilogram bol stále irídiovo-platinový valček uložený v BIPM v Paríži. Na Generálnej konferencii Metrickej konvencie v roku 2018 bola prijatá nová definícia kilogramu cez Planckovú konštantu, ktorá začala platiť od 20. mája 2019. Napriek tomu, že som sa osobne zúčastnil na piatich generálnych konferenciách, účasť

na tejto je pre mňa nezabudnuteľný zážitok. Prítomní boli traja nositelia Nobelovej ceny (Claude Cohen-Tannoudji, Wiliam Daniel Phillips, Klaus von Klitzing), dvaja z nich, Phillips a Klitzing mali veľmi zaujímavé prednášky. Wiliam Daniel Phillips zakončil svoju prednášku výrokom: „20. mája 2019 budeme zažívať najväčšiu revolúciu v meraní od Francúzskej revolúcie,“ a ja som to počul na vlastné uši. 20. máj je deň podpisu Metrickej konvencie a na túto počesť je vyhlásený za Svetový deň metrologie.

• **Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR udeľuje Cenu za vedomie a techniku. V kategórii Celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky ste koncom minulého roka získali túto cenu vy. Čo to pre vás znamená?**

Je príjemné, keď si niekto všimne môj profesijný život, prácu a jej výsledky. Je to pre mňa potvrdenie toho, že som do sveta výskumu a spoločnosti prispel svojím dielom.

• **Čo vnímate ako váš najhodnotnejší prínos?**

Predpokladám, že môj prínos spočíva v prieniku výskumu a vývoja do štruktúr organizácie a dosiahnutie kvalitných výsledkov. Bol som nositeľom myšlienok vo výskumno-vývojových projektoch. Každý náš projekt skončil realizovaným prototypom, na ktorom sme ďalej poskytovali metrologické služby.

Mali sme, samozrejme, aj publikačné výstupy, ale dôležité pre nás bolo nové kalibračné zariadenie, ktoré nám prinášalo finančný efekt. Nebolo to ľahké, ako generálny riaditeľ malej organizácie riešite veci od vedy až po prevádzkové problémy, napr. zateká strecha, havarovalo služobné auto, atď. Keď chcete niečo dosiahnuť, musíte myšlienku nosiť v hlave a nezbaviť sa jej. A to sa nedá robiť len od ôsmej do šestnástej.

• Ktoré kroky boli pre rozvoj SLM rozhodujúce?

Už som spomínal zmenu organizačnej štruktúry. Inšpiráciu som čerpal na univerzitách. Univerzity sú nositeľom poznania a pokroku vo výskume a vývoji. Ďalšia dôležitá vec je, že som tam strávil 21 rokov, vďaka čomu bola zabezpečená kontinuita odborného smerovania a vízie organizácie. Za rovnako dlhý čas sa na Slovenskom metrologickom ústave vystriedalo asi desať riaditeľov. Na samotnom Úrade pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo sa vystriedalo sedem predsedov. Ak ste riaditeľom dva roky, akú víziu alebo koncepciu môžete naplniť? Za kľúčové a rozhodujúce považujem mať víziu a mať čas uskutočniť ju. Keď som končil vo funkcii, SLM zamestnával viac zamestnancov s titulom PhD. ako Slovenský metrologický ústav, ktorý sa zameriava na vedeckú metrológiu.

• V decembri 2025 vám bol priznaný najnovší patent, ktorý bol vytvorený spoločným výskumom SLM a UNIZA. Čo zahŕňa tento patent?

Patent rieši spôsob statickej kalibrácie snímačov momentu sily tak, že integruje dva princípy generovania momentu sily do jedného kalibračného zariadenia a to zmenou sklonu ramena a zmenou hmotnosti závažia. Patentový spis má číslo 289380 a okrem mňa sú spoluautori Ing. Tomáš Gajdošík z Katedry konštruovania a častí strojov Sjf UNIZA a prof. Ľuboš Kučera, ktorý sa udelenia patentu nedožil.

• Viete nadchnúť mladých pre presné a precízne merania?

V minulosti som uplatňoval kľúčovú vec a tou je, že sme dali študentom možnosť zarobiť si prácou v laboratóriách. Chodili k nám brigádovať a keď po skončení štúdiá prejavili záujem o prácu, tak sme vedeli, ako daný študent pracuje a dopĺňa kolektív. Tí, čo ostali, boli nadchnutí pre metrológiu. Vo všeobecnosti však nie je veľký záujem o metrológiu

a je to celosvetový fenomén. Ľudia, ktorí pracujú v metrológii, sú obyčajne vo vyššom veku. Je potrebná neuveriteľná trpezlivosť a veľa skúseností.

• Ako vyzerá váš deň, keď neriešite normy, merania a prístroje?

Rád si oddýchnem v prírode, poľujem – aj keď sa už viac zaoberám ochranou

tak s pribúdajúcim vekom myslím vtedy len na to, aby som vyšiel (úsmev).

• Aký odkaz by ste poslali mladým vedcom?

Nevzdávať sa pri neúspechu. Neúspech je súčasťou bádania, pretože sa dá analyzovať a poučiť sa z neho. Mladú generáciu považujem za veľmi šikovnú

„Za kľúčové považujem mať víziu a mať čas uskutočniť ju.“

prírody ako lovom, občas jazdím na motorke, pracujem v záhrade.

• Nevyrušuje vás v prírode to, že tam nie je všetko presné?

Nad tým nerozmýšlam. Aj príroda je vlastne z fraktálov (opakujúcich sa geometrických tvarov). Idem tam oddychovať. No a keď mám vyjsť do kopca,

a múdra. Veľmi rád som spolupracoval s mladými, lebo možno síce nemajú také poznanie a skúsenosti ako starší kolegovia, no to im práve umožňuje rozmýšľať novým spôsobom, vybočovať zo šablón. Nás starších to potom udržia v kondícii. Som rád, že záver kariéry môžem tráviť na univerzite medzi mladými kolegami. ●

Metrológia v skratke

Čo je to metrológia: veda o meraní, ktorá zaručuje presnosť, jednotnosť a dôveru vo výsledky.

Hlavné oblasti:

Legálna: meranie upravené zákonom (napr. alkohol v dychu, výdajné stojany PHM)

Priemyselná: kontrola kvality výroby a služieb

Vedecká: definícia jednotiek (meter, kilogram, sekunda)

Zaujímavosti:

Najpresnejšie meranie je času – céziové hodiny dnes dosahujú presnosť 10^{-15}

Redefinícia SI jednotiek od 2019 využíva fyzikálne konštanty, nie artefakty

Každodenné príklady:

Tankovanie

Váženie tovaru

Spotreba energie

GPS

PIONEER FESTIVAL PRINIESOL SVET DO SRDCA UNIZA

TEXT ADRIANA VALENTOVIČOVÁ, UNIZA FOTO ONDŘEJ TRNKA

Pri Kafetérii UNIZA sa 3. marca stretli študenti, pedagógovia aj zástupcovia univerzitného ekosystému, aby spoločne otvorili tému, ktorá má potenciál meniť životné trajektórie. PIONEER Festival ponúkol prehľad možností zahraničných mobilit, štipendií a inovačných programov – prehľadne, prakticky a na jednom mieste.

Podujatie otvoril Jozef Ristvej, prorektor pre medzinárodné vzťahy a marketing UNIZA. Prezentoval Alianciu PIONEER, ktorá systematicky prepája európske inštitúcie do funkčného vzdelávacieho a inovačného priestoru. Následne sa pozornosť sústredila na program Erasmus+, doplnený interaktívnym kvízom, ktorý preveril pripravenosť publika vycestovať.

V dopoludňajšom bloku zazneli informácie o štipendijných možnostiach vrátane programu štipendií Nemeckej spolkovej nadácie pre životné prostredie (DBU), štipendií Zastupiteľskej kancelárie Taipei v Bratislave či štipendií Francúzskej vlády. Predstavené boli aj programy SAIA, n. o., Národný štipendijný program, CEEPUS a iniciatíva EURAXESS. Priestor dostalo aj Centrum pre transfer technológií a Technologický inkubátor UNIZA, ktoré študentom ukázali, že medzinárodný rozmer môže mať aj ich výskum či podnikateľský nápad.

Autentické príbehy ako najsilnejší argument

Kľúčovým bodom programu boli ERASMUS+ Talks. Študenti, ktorí už zahraničný pobyt absolvovali, otvorene hovorili o výzvach, kultúrnych rozdieloch aj o tom, čo im mobilita priniesla – od jazykovej istoty až po nové profesijné ambície. Diskusia potvrdila, že skúsenosť zo zahraničia nie je len položkou v životopise, ale impulzom k osobnému aj odbornému rastu.

Festival vyvrcholil prezentáciou iniciatív European Student Network (ESN) vrátane konceptu ESN Adventure

Train (1. 5. - 3. 5. 2026) a súťažou o atraktívne ceny, ktorá prirodzene uzavrela dopoludnie v dynamickej atmosfére.

Mobilita ako strategická investícia

PIONEER Festival ukázal, že internacionalizácia na UNIZA nie je abstraktný pojem, ale konkrétna ponuka príležitostí. Spojenie informácií, osobných skúseností a priameho networkingu vytvorilo prostredie, v ktorom sa rozhodovanie o zahraničnom pobyte stáva realistickým a dostupným krokom.

Podujatie pripravila PIONEER kancelária v spolupráci s Oddelením pre medzinárodné vzťahy a marketing. Záujem a diskusia, ktoré pokračovali aj po oficiálnom programe, potvrdili, že téma mobility má na UNIZA svoje pevné miesto. Veríme, že pre mnohých účastníkov sa 3. marec nestal len dátumom v kalendári, ale začiatkom konkrétneho plánu vycestovať. ●

NOVÝ PROFESOR A DOCENT

TEXT A FOTO OVV UNIZA

Oddelenie pre vedu a výskum Rektorátu UNIZA oznamuje, že:

- prezident Slovenskej republiky Peter Pellegrini vymenoval s účinnosťou od 31. marca 2026 za profesora 1 zamestnanca UNIZA. Je to **prof. Ing. Martin Bugaj, PhD.** z Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania dopravných služieb,

Prof. Bugaj pôsobí na Katedre leteckej dopravy FPEDAS. Jeho vedecko-pedagogické aktivity sú zamerané na oblasť leteckej dopravy. Jeho odborné zameranie zahŕňa prevádz-

ku leteckej dopravy, technológiu údržby lietadiel, aerodynamiku a problematiku bezpilotných leteckých systémov. Vo výskume sa orientuje najmä na zvyšovanie bezpečnosti a efektívnosti leteckej prevádzky, optimalizáciu procesov údržby a bezpilotných leteckých systémov. Je spoluautorom viacerých projektov, riešených v spolupráci s priemyselnými partnermi, zahraničnými univerzitami a aktívne publikuje v domácich aj zahraničných vedeckých časopisoch. Významne sa podieľa aj na rozvoji študijných programov a medzinárodnej spolupráce Fakulty PEDAS.

- rektor Žilinskej univerzity v Žiline prof. Ing. Ján Čelko, CSc. udelil s účinnosťou od 1. apríla 2026 vedecko-pedagogický titul docent 1 zamestnankyni UNIZA. Je to **doc. Ing. Zuzana Ságová, PhD.** zo Strojníckej fakulty UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania strojárstvo. ●

INOVIA BUDUJE INOVAČNÉ SRDCE STREDNEJ EURÓPY V ŽILINE

TEXT A FOTO SILVIA MILOVÁ, INOVIA

Inovačné centrum Žilinského kraja INOVIA, ktoré v roku 2021 spoločne založili Žilinská univerzita v Žiline, Žilinský samosprávny kraj a Mesto Žilina, sa za krátky čas stalo jedným z najviditeľnejších katalyzátorov rozvoja nášho regiónu. S jasnou ambíciou pomáhať podnikavým ľuďom zlepšovať svet dnes INOVIA pôsobí ako strategický most medzi akademickým svetom, biznisom a verejnou správou.

Podľa riaditeľa INOVIA, Ing. Vlastimila Kociána, „INOVIA spája nápady s realitou a dáva im podmienky, aby nezostali len na papieri. Aktivizujeme potenciál ľudí a firiem a vytvárame prostredie, kde sa v Žiline oplatí žiť, tvoriť a podnikat,“ vysvetľuje.

INOVIA sa postupne etablovala ako silný regionálny a dokonca nadregionálny hráč v podpore inovačného rozvoja firiem aj verejnej správy v Žilinskom kraji. Významným mílnikom bolo získanie projektu v rámci výzvy zameranej na podporu medzisektorových inovačných partnerstiev cez integrované územné investície s názvom Projekt koordinovaného systematického inovačného rozvoja Žilinského kraja zo strany inovačnej autority INOVIA financovaného v rámci OP Slovensko. Cieľ projektu je ambiciózný: Rozvíjať inovačný ekosystém Žilinského kraja prostredníctvom cielených koordinovaných a kooperačných aktivít inovačnej

autority INOVIA za účelom vybudovania vyspelého inovačného ekosystému stredoeurópskeho významu.

Kľúčová zmena, ktorú má projekt priniesť, sa dá zhrnúť jednoducho – viac spolupráce, viac prepojení a viac výsledkov. Výstupom má byť koordinovaný, udržateľný a funkčný regionálny inovačný systém, ktorý zjednotí kľúčových hráčov, vytvorí kritickú masu aktivít a projektov a v konečnom dôsledku zvýši inovačnú, výskumno-vývojovú aj podnikateľskú výkonnosť celého regiónu. Počíta sa s aktívnou spoluprácou v rámci „štvorpartity“ – verejná správa, súkromný sektor, akademické prostredie a občianska spoločnosť – pričom spoločnú koordináciu a smerovanie má zastrešiť práve INOVIA ako inovačná autorita.

A čo všetko projekt MIP obnáša?

1. Mapovanie a benchmarking inovačného ekosystému Žilinského kraja.
2. Aktualizácia a koordinácia napĺňania Inovačnej stratégie Žilinského kraja.
3. Koordinácia rozvoja regionálneho inovačného ekosystému.
4. Prestížne podujatia a súťaže v Žiline: Festival inovácií, 5. ročník podujatia pre biznis sektor, inovátorov i startupy, ktorého súčasťou je aj regionálna inovačná súťaž Inovácia Žilinského kraja, trojdňovú iniciatívu inDays, ktorá odštartuje v máji tohto roka prvýkrát

práve zo Žiliny, Festival študentskej podnikavosti pre stredoškolačkov alebo medzinárodná súťaž CEE Startup Voucher, ktorá v minulom roku do Žiliny pritiahla investorov a startupy z 12 krajín celej Európy.

5. Tematické inovačné huby: Špecializované platformy s pôsobnosťou v rámci celého Slovenska (Green Innovation hub, HealthCare Innovation hub, IKT-robotika hub a Hub sociálnych inovácií), ktoré prepájajú biznis sektor s akademickou pôdou.

6. Podpora transferu výsledkov výskumu a vývoja do praxe: identifikácia a podpora výskumných tímov s potenciálom spin-off, mapovanie výskumných kapacít v regióne a poskytovanie expertnej podpory vybraným výskumným tímom, prepájanie výskumného a priemyselného prostredia.

7. Podpora podnikavosti študentov Región, v ktorom sa oplatí zostať, žiť a pracovať.

Praktický dopad práce inovačného centra je vidieť v celom kraji. Za posledný rok bolo otvorených 5 regionálnych centier INOVIA Kysuce, Orava, Liptov, Turiec a Žilina, čím sa prináša podpora rozvoja inovácií priamo do terénu a hlavne blízko k ľuďom, firmám a komunitám do každého kúta nášho kraja. Takto postavené služby sú základom ambície, aby sa Žilina profilovala ako región, kde sa inovácie nielen plánujú, ale aj systematicky tvoria – v spolupráci univerzít, firiem, samospráv a inovačného centra. Žilina môže byť miestom, kde talentovaní mladí ľudia vidia jasnú perspektívu: špičkové inovačné tímy, mentorstvo a zázemie, prístup k podnikateľskej komunite, kontakt s investormi a priestor skúšať, rásť a zakladať vlastné projekty. Ak máte záujem o viac informácií alebo spoluprácu, ozvite sa: marketing@inovia.sk, www.inovia.sk.

Táto publikácia vznikla v rámci realizácie projektu "Projekt koordinovaného systematického inovačného rozvoja Žilinského kraja zo strany inovačnej autority INOVIA", kód projektu 401101B482 spolufinancovaného Európskou úniou v rámci Programu Slovensko. ●

VZDELANIE MÁ DNES VÄČŠIU HODNOTU NEŽ KEDYKOLVEK PREDTÝM

TEXT EVA VLČKOVÁ, FOTO ARCHÍV J. JANUŠEKA

Ján Janušek je absolventom Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity, odbor Inteligentné informačné systémy. Je zakladateľ a CEO platformy Reality Radar (realityradar.eu) – slovenského nástroja na market intelligence slovenského realitného trhu, ktorý v reálnom čase sleduje a analyzuje viac ako 317 000 inzerátov.

• **Ked' sa obzriete späť na štúdium inteligentných informačných systémov na Fakulte riadenia a informatiky v Žiline, čo z neho dnes považujete za kľúčové pre svoju kariéru?**

Kľúčová vec pre moju kariéru bolo práve inžinierske myslenie, ktoré nám FRI vstěpovala. Dlho som si myslel, že nás neustále drillujú preto, lebo nás nemajú radi – no ukázalo sa, že to kritické myslenie a schopnosť riešiť problémy, na ktoré neexistuje vopred známe riešenie, sú tým, čo ma dnes odlišuje od davu. Naučil som sa uspokojiť s tým, že riešenie nemusí byť perfektné – musí byť dosť dobré na to, aby pokrylo reálne biznis požiadavky. Toto vám dá jedine takéto inžinierske štúdium.

• **Predpokladám, že už počas štúdia ste pracovali v oblasti, ktorá vás zaujíma. Venujete sa stabilne tejto oblasti, alebo sa váš záujem vyvíjal?**

Bol som šialený programátor od samého začiatku – vždy som robil veci navyše, pretože som veľmi súťaživý človek. Na inžinierskom štúdiu som si zvolil inteligentné informačné systémy a tam som prvýkrát narazil na neuronové siete a umelú inteligenciu. Keďže sa táto oblasť na škole nevyučovala do takej hĺbky, akú som chcel dosiahnuť, učil som sa po vlastnej osi. Obrovský vplyv mal môj vedúci diplomovej práce Michal Chovanec – jeho mentoring ma posunul neuveriteľne ďaleko.

• **Po škole ste pracovali ako Senior Software Engineer pre klientov ako BSH (Bosch/Siemens). Čo vás práca na veľkých projektoch naučila z pohľadu technológií, zodpovednosti a riadenia?**

Naučilo ma to, že čas v korporáte plynie neuveriteľne pomaly – a práve preto sa oplatí dopredu dôkladne premyslieť, kam projekt smeruje. Bežne sme plánovali tri mesiace dopredu, niekedy aj viac. Systémy bežali 24 hodín denne, 7 dní v týždni, takže akákoľvek veľká zmena si vyžadovala dôkladné premyslenie a bezchybné vykonanie. Práve

schopnosť uvažovať nad komplexnými systémami ako celkom je to, čo oddeľuje inžinierov od bežných programátorov. Jedna vec je vedieť programovať – druhá vec je mať inžinierske schopnosti kritického myslenia. Ľudí s oboma týmito vlastnosťami je ťažké nahradiť, a to aj v dnešnej ére umelej inteligencie.

• **V Koderame ste viedli AI stratégiu a vystúpili ste na podujatí Forbes Slovakia na tému AI ako konkurenčná výhoda. Čo dnes podľa vás odlišuje firmy, ktoré AI využívajú strategicky, od tých, ktoré ju len testujú?**

Povedal by som, že rozdiel nie je iba medzi tými, čo AI testujú, a tými, čo ju využívajú strategicky – niektoré firmy ju jednoducho využívajú hlúpo. Najväčší problém vidím v tom, že management často nechápe, o čom táto technológia skutočne je, a snažia sa AI aplikovať tam, kde sa vôbec nehodí. Zároveň vidím trend, že AI bublina slúži na získavanie investícií zamávaním novou technológiou pred investormi – a veľakrát to dopadne katastrofálne. Firmy, ktoré AI využívajú skutočne strategicky, myslia dopredu: vedia presne definovať úzku oblasť, na ktorú ju aplikujú, vyberajú

vhodný typ modelu a od začiatku myslia na náklady – pretože cena výpočtovej sily je pri AI absolútne kľúčová.

• **MeetingBuddy bol váš vlastný AI produkt. Čo vás tento projekt naučil o prechode z roly vývojára do roly tvorca produktu?**

Naučí vás to úplne všetko. V prvom rade to, že predávať priamo koncovým zákazníkom nie je správna odpoveď – treba predávať biznisom, a v ideálnom prípade predat' ešte predtým, než produkt existuje. Nikdy necielte na jednotlivca; cieľte na firmu, ktorá váš produkt odoberie vo veľkom. Okrem toho sa naučíte základy marketingu – čo funguje, čo nie – a tiež pochopíte, koľko administratívy a byrokracie si vyžaduje legálne a funkčne nastavená firma.

• **Máte odporúčanie aj pre bežných používateľov AI?**

AI vie robiť len to, na čo bola trébovaná. Na písanie kódu je najlepšia práve preto, lebo kód je exaktný – nedá sa v ňom napísať nejasná vec. Biznis požiadavky alebo odpovede pre bežný život sú však často nejednoznačné, a tu nastáva problém. AI je trébovaná

tak, aby za každých okolností splnila požiadavku používateľa – a to čo nevie, si jednoducho vymyslí, no podá to vierohodne. Druhý problém je, že AI nemá vedomie. Keď sa jej spätne opýtate, ako to myslela, doslova jej hovoríte: „tu je text, obháj ho“. AI vám dá odpoveď, ktorá vás odradí od ďalšieho pátrania – nie preto, že má pravdu, ale preto, že je na to nastavená.

Preto: váš rozum a vaše kritické myslenie sú to jediné, čo skutočne dáva zmysel. A práve preto má dnes vzdelanie väčšiu hodnotu než kedykoľvek predtým. Kedysi bolo ľahké rozoznať, kto má skutočné znalosti a kto nie. Dnes potrebujete odbornosť v danej oblasti, aby ste skrz sofistikovaný šum spoznali, že človek na druhej strane sa len tvári múdro – a na to používa AI. Ťažko sa to predstavuje abstraktne, ale keď sme na FRI robili detekciu ob-

hľadajú podhodnotené nehnuteľnosti alebo potrebujú mať prehľad o pohyboch na trhu. Ide o plne automatizovaný systém poháňaný umelou inteligenciou, ktorý pokrýva zhruba 90 % slovenského realitného trhu.

• **Čo bolo najnáročnejšie pri budovaní takejto dátovej infraštruktúry?**

Najnáročnejšie bolo vybudovať infraštruktúru schopnú každý deň spracovávať státisíce inzerátov a reagovať na ich aktualizácie v reálnom čase. Konkurencia na to typicky používa jednoduché kľúčové slová – ja namiesto toho využívam jazykové modely, ktoré dokážu pochopiť zámer človeka za inzerátom. Nieкто napíše, že hľadá pre svoju rodinu, iný pre klienta, ďalší inzeruje nepriamo – a práve na rozoznanie týchto nuancií je umelá inteligencia neskutočne efektívna.

jektov, videli sme to čierne na bielom: ak sú dáta zlé, AI deteguje auto tam, kde je v skutočnosti tvár. Problém bol viditeľný – bol to chybný pixel. Pri generatívnej AI ten chybný pixel nevidíte. Vidíte nekonzistentný tok myšlienok, ktorý znie sofistikovane, a práve preto sa odhaľuje oveľa ťažšie. Problém je však stále ten istý.

• **RealityRadar.eu dnes pracuje s viac ako 317 000 realitnými inzerátmi v reálnom čase. Čím je tento produkt výnimočný a pre koho je určený?**

Reality Radar (realityradar.eu) je platforma určená predovšetkým pre realitné kancelárie a investorov, ktorí

Keby som však používal bežné cloudové AI riešenia, zruinoval by som sa pravdepodobne prvý deň. Odhadujem, že by ma to stálo okolo 100 000 € ročne iba na výpočtovú silu. Vďaka vlastnej infraštruktúre a open-source modelom ma to dnes stojí zlomok tejto sumy – a po prvom roku, keď sa stroje odpíšu, prakticky nič.

• **Rozhodli ste sa pre vlastnú infraštruktúru vrátane distribuovaného GPU klastra. Prečo ste zvolili cestu technologickej nezávislosti?**

Ako som spomínal, používanie komerčnej AI na takéto objem dát a na úlohy extrakcie informácií je bez vlastného

riešenia finančná samovražda. Vlastná infraštruktúra mi dáva 100-percentnú kontrolu, možnosť škálovania podľa potreby a minimálne prevádzkové náklady. Ale keby som nemal technické vzdelanie z FRI UNIZA, nikdy by som niečo takéto nebol schopný postaviť – to treba otvorene uznať.

• **Ako podľa vás zmenia dátová analytika a umelá inteligencia slovenský realitný trh v najbližších rokoch?**

Úprimne, s presnosťou si nie som istý – AI sa vyvíja neuveriteľne rýchlo. Vidím však zreteľný trend: bude pribúdať viac expertov na malé jazykové modely spustiteľné na vlastnom hardvéri za rozumnú cenu. Vzniknú ďalšie služby automatizujúce procesy, ktoré dnes robia ľudia. Napríklad dnes existujú firmy, ktoré za vás sledujú tendre a upozornia vás na príležitosti – s dostupnou technológiou a správnymi znalosťami viete podobné riešenie postaviť za mesiac alebo dva, pri zlomku nákladov, bez nutnosti zamestnávať ľudí. Práve toto je budúcnosť: ten, kto vie pracovať naprieč celým technologickým zásobníkom, bude schopný nahradiť celé odvetvia.

• **Akú radu by ste dnes dali študentovi FRI UNIZA, ktorý chce raz vybudovať vlastný technologický produkt?**

Zneste to. To je moja rada.

Ak chceš byť v živote skutočne nezávislý a chceš byť schopný riešiť problémy, ktoré pred tebou nikto neriešil – alebo riešiť ich efektívnejšie než konkurencia – musíš si tým celým procesom prejsť. Nepodvádzaj pomocou umelej inteligencie. Používaj AI ako tútora, ktorý ťa učí a vedie, ale nikdy ho nepoužívaj na obchádzanie učenia. Kto podvádzal, podvádzal v prvom rade sám seba.

Viem, že to znie ako kliše – ale bez kritického myslenia jednoducho nikdy nebudeš zaujímavý. So zrýchľujúcim sa tempom, akým AI nahrádza bežné kódovanie, samotná znalosť syntaxe prestáva byť hodnotná. Ja dnes píšem minimum kódu – ale viem, čo sú best practices, viem rozoznať efektívny kód od zlého a viem, ako sa veci majú robiť správne. Ty si na začiatku: musíš si celý tím procesom prejsť, pochopiť ho do hĺbky. Ak budeš iba vajbovať kód z AI bez porozumenia, skôr či neskôr – a hovoríme tu o veľmi krátkej prístávacej ploche – tvrdo dopadneš. A čo je horšie, ak si už zobral peniaze od zákazníka? To tak jednoducho nevrátiš späť. Buď si 100-percentne istý tým, čo robíš. ●

MLADÉ TALENTY V CENTRE POZORNOSTI

TEXT DANIEL BENEDIKOVIČ, FEIT UNIZA FOTO ARCHÍV FEIT UNIZA

ŠVOS 2026 predstavila budúcnosť výskumu na FEIT UNIZA

Foyer Žilinskej univerzity v Žiline sa v piatok 13. marca 2026 premenilo na živé centrum študentskej vedy, technických inovácií a tvorivého myslenia. Fakulta elektrotechniky a informačných technológií (FEIT UNIZA) tu zorganizovala ďalší ročník Študentskej vedecko-odbornej súťaže (ŠVOS), ktorá každoročne poskytuje priestor mladým talentom prezentovať výsledky svojej vedecko-výskumnej práce. Tento ročník potvrdil rastúcu kvalitu študentských projektov aj ich význam pre budúci technologický rozvoj. Do súťaže sa zapojilo 20 študentov, ktorí predstavili svoje práce nad rámec štandardných študijných povinností a ukázali schopnosť pretaviť teoretické poznatky do konkrétnych riešení.

Prezentácie, diskusia a vedecká skúsenosť

Program súťaže bol rozdelený do dvoch prezentačných blokov, v ktorých študenti prezentovali svoje projekty formou posterových vystúpení. Každý účastník mal vyhradený čas na prezentáciu aj odbornú diskusiu s hodnotiacou komisiou, ktorá posudzovala vedeckú úroveň, inovatívnosť a potenciál praktického využitia jednotlivých riešení. Tematické spektrum bolo mimoriadne široké – od umelej inteligencie a inteligentných energetických systémov, cez biomedicínske aplikácie až po pokročilé polovodičové a fotonické technológie. ŠVOS tak opäť potvrdila svoju úlohu ako platformy, ktorá študentom umožňuje získať prvé skúsenosti s vedeckou prezentáciou, argumentáciou a odbornou diskusiou – teda kľúčové kompetencie pre ďalšiu akademickú alebo priemyselnú kariéru.

Výsledky: Ocenené projekty s reálnym dopadom

Konkurencia bola mimoriadne silná a odborná komisia ocenila najmä projekty s vysokou technickou kvalitou, systematickým prístupom a potenciálom pre ďalší výskum či aplikáciu v praxi.

Vítazi ŠVOS 2026:

- 1. miesto: Bc. Viktória Pikulíková – fotonické integrované deliče na platforme oxidu gália
- 2. miesto: Ing. Juraj Kekelák – online odhad kinematických parametrov mobilných robotov
- 3. miesto: Bc. Adam Petrovič, Bc. Petra Belešová, Ing. Marek Zdurienčík

Špeciálnu cenu Zväzu slovenských vedecko-technických spoločností získala Alina Kovmir za výskum v oblasti modulácie účinnosti antibiotík pomocou magnetického poľa. Ocenení študenti si odniesli nielen finančné odmeny a uznanie odbornej komisie, ale aj príležitosť prezentovať svoje výsledky na ďalších odborných podujatiach a konferenciách.

Viac než súťaž: investícia do budúcnosti

ŠVOS je dlhodobo etablovanou súčasťou akademického života na FEIT UNIZA a významne prispieva k rozvoju vedeckého myslenia, kreativity a prezentačných zručností študentov. Podujatie zároveň zdôrazňuje dôležitosť prepájania univerzitného prostredia s praxou. Mnohé prezentované projekty majú potenciál pre priemyselné uplatnenie alebo ďalšie rozpracovanie vo forme vedeckých publikácií. Účasť v súťaži predstavuje pre študentov významný krok mimo komfortnej zóny a zároveň vstupnú bránu do sveta výskumu. Práve takéto skúsenosti často rozhodujú o ich ďalšom smerovaní – či už v akademickej sfére alebo v technologickom priemysle.

Budúcnosť tvorí súčasná generácia

ŠVOS 2026 opäť ukázala, že na FEIT UNIZA vyrastá generácia mladých ľudí, ktorí sú pripravení aktívne formovať technologickú budúcnosť. Súťaž nie je len prezentáciou výsledkov, ale aj dôkazom, že kvalitné vzdelávanie v spojení s výskumom prináša konkrétne a hodnotné výstupy. Fakulta tak prostredníctvom tejto iniciatívy systematicky buduje prostredie, ktoré podporuje talent, inovatívne myslenie a odvahu posúvať hranice poznania. ●

FINÁLE UNIVERZITNEJ E-ŠPORTOVEJ LIGY

TEXT A FOTO **ADRIÁN KONIAR**, PREDSEDA UNIZA ESPORTS, **PETER BRÍDA**, FEIT UNIZA

V dňoch 17. a 24. januára sa uskutočnilo finále československej univerzitnej e-športovej ligy, ktorá vznikla s cieľom prepájať študentov stredných a vysokých škôl zo Slovenska a Česka. Nešlo len o súťažné podujatie, ale o platformu podporujúcu komunitu, spoluprácu a zdieľanie skúseností naprieč stupňami vzdelávania.

Po online kvalifikáciách, do ktorých sa zapojilo 46 tímov (takmer 250 hráčov), postúpili štyri najlepšie tímy z každého titulu do offline finále. To sa konalo na Fakulte elektrotechniky a informačných technológií Žilinskej univerzity v Žiline, kde si finalisti zmerali sily v napätých zápasoch o celkové prvenstvo. Približne polovicu účastníkov kvalifikácií tvorili stredoškólači, čo potvrdilo výrazný záujem mladšej generácie o univerzitné e-športové aktivity.

Súčasťou finálového programu bola aj sprievodná networkingová aktivita pred samotnými zápasmi, ktorá vytvorila priestor na neformálne stretnutia, diskusiu a spoločnú zábavu. Táto časť programu prispela k uvoľnenej komunitnej atmosfére a podporila vzájomné spoznávanie účastníkov. Napriek tomu, že išlo o nultý ročník ligy, podarilo sa vybudovať medzinárodné podujatie s aktívnou účasťou študentov a partnerov. Hlavnú úlohu zohrala študentská organizácia UNIZA ESPORTS, ktorá zabezpečila organizáciu ligy aj realizáciu offline finále v spolupráci s FEIT UNIZA. Poďakovanie patrí aj partnerom z BRAIN:IT za prejavenu dôveru a podporu študentských iniciatív. Radi by sme sa

poďakovali Katedre multimédií a IKT z FEIT UNIZA, v ktorej priestoroch sa celé podujatie uskutočnilo.

Osobitné poďakovanie patrí vedeniu FEIT za dlhodobú podporu rozvoja e-športu na UNIZA, ako aj Žilinskej univerzite v Žiline za materiálnu podporu a predovšetkým dôveru v študentské projekty.

Úspešné podujatie potvrdilo, že iniciatíva „študenti študentom“ má na univerzitnej pôde svoje miesto. Aj menšia podpora dokáže vytvoriť priestor pre zmysluplné aktivity, ktoré obohacujú akademické prostredie a posilňujú prepojenie medzi strednými a vysokými školami. ●

PROGRAMOVANIE RUKAMI ŠIKOVNÝCH STREDOŠKOLÁKOV

TEXT **MICHAL KUBAŠČÍK**, FRI UNIZA FOTO **JAKUB ŽABKA**, **JANA RÁDIKOVÁ**, FRI UNIZA

V dňoch 2. až 6. februára 2026 sa pod záštitou Katedry technickej kybernetiky FRI UNIZA uskutočnil tretí ročník Zimnej školy programovania vstavaných systémov, ktorého sa zúčastnilo 80 účastníkov. Podujatie ponúklo týždenný intenzívny program zameraný na praktické zoznámenie sa so svetom vstavaných zariadení a moderných IKT technológií.

Hlavnou náplňou kurzu bol vývoj IoT senzora a mobilnej robotickej platformy. Účastníci si osvojili prácu s modernými mikrokontrolerovými platformami, postup návrhu elektro-

niky a implementáciu riadiaceho softvéru. Dôraz bol kladený najmä na praktické zručnosti, samostatnú prácu s hardvérom a tímovú spoluprácu pri riešení technických úloh. V rámci senzorickej jednotky im bolo v závere predstavené aj odosielanie nameraných dát a ich ukladanie do cloudového úložiska, čím získali ucelený pohľad na princípy Internetu vecí.

Vyvrcholením podujatia bola súťaž mobilných platforiem v bludisku, počas ktorej účastníci preverili schopnosti svojich zariadení v úlohe navigácie v neznámom prostredí. Študenti preukázali vysokú mieru technických znalostí, kreativity aj schopnosti tímovej spolupráce. Súťaž bola nielen atraktívnym záverom celého týždňa, ale aj efektívnou ukážkou praktického uplatnenia nadobudnutých poznatkov.

Na záver patrí poďakovanie všetkým kolegom z Katedry technickej kybernetiky, ktorí sa podieľali na príprave a realizácii podujatia.

Zimnej školy programovania vstavaných systémov sa zúčastnili žiaci z gymnázií, stredných priemyselných a odborných škôl zo Žiliny, Martina, Kysúc, Košíc, Bratislavy, Oravy, Levíc, Myjavy a Báčskeho Petrovca zo Srbska.

Podujatia tohto typu sú na FRI UNIZA už tradíciou. Môžeme s dôverou povedať, že stredoškólači považujú čas strávený na našej fakulte za prínosný. Poznatky a skúsenosti, ktoré si odniesli, podnietili ich záujem o štúdium a prácu s modernými technológiami. ●

KONFERENCIA

O UMELEJ INTELIGENCIÍ VO VZDELÁVANÍ

TEXT MICHAL KVET, FRI UNIZA FOTO JAKUB ŽABKA, FRI UNIZA

11. februára 2026 sa na pôde Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline uskutočnila konferencia o umelej inteligencii vo vzdelávaní. Záštitu nad konferenciou prevzal dekan FRI UNIZA prof. Ing. Emil Kršák, PhD. Programový a organizačný výbor bol tvorený viacerými pedagógmi Fakulty riadenia a informatiky – predovšetkým z Katedry informatiky a Katedry softvérových technológií, členom bol aj doc. Ing. Viliam Lendel, PhD. – prodekan FRI pre vzdelávanie.

Konferencia prebiehala hybridnou formou, participovalo 250 účastníkov, z toho 78 prezenčne. 27 účastníkov sa zúčastnilo aktívne prezentáciou svojich príspevkov. Konferencia bola prioritne určená pre pedagógov na vysokých školách a univerzitách. Okrem domovskej Žilinskej univerzity sa zúčastnili aj zástupcovia Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Technickej univerzity v Košiciach, Katolíckej univerzity v Ružomberku, Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave či Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Víťaní však boli aj učitelia zo stredných a základných škôl a zástupcovia firiem a spoločností zaoberajúcich sa súvisiacou problematikou.

Konferenciu otvoril úvodným slovom a privítaním účastníkov dekan FRI UNIZA prof. Ing. Emil Kršák, PhD. Úvodný blok sa venoval téme vízie a trendov a jeho cieľom bolo predstaviť aktuálne smerovanie AI v oblasti vzdelávania a výskumu, úlohu umelej inteligencie v transformácii vysokého školstva, ale zaoberal sa aj dôležitou témou etiky, zodpovednosti a dôvery v AI vo vzdelávacom prostredí. Prvý blok prednášok sa venoval AI vo výučbe a výskume s cieľom zdieľať skúsenosti univerzít a stredných škôl so zavádzaním AI do vzdelávania, s využitím AI asistentov vo výučbe, pri tvorbe študijných materiálov a vzdelávacích kurzov. Plynule nadväzoval ďalší blok, venovaný AI v praxi, prepojeniu akademického prostredia s reálnymi potrebami firiem či zamestnávateľov. Práve zástupcovia rôznych firiem na konferenciu priniesli cenný pohľad na to, ako firmy používajú AI v praxi a čo očakávajú od absolventov. Zároveň sa diskutovalo aj o možnostiach spolupráce univerzít a firiem pri vývoji AI riešení. Témou tretieho bloku bola AI očami študentov – z pohľadu využitia AI pri učení, príprave projektov alebo písaní záverečných prác. Dôležitý bol aj pohľad na zodpovedné využívanie AI, plagiátorstvo a akademickú integritu.

Z množstva zaujímavých a podnetných príspevkov spomeňme prezentáciu prorektora Žilinskej univerzity doc. Ing. Michala Kohániho, PhD. na tému Od experimentov k infraštruktúre: Implementácia AI v univerzitnom prostredí. Venoval sa dynamike AI – aktuálnemu prechodu z fázy „wow efektu“,

keď každý skúšal ChatGPT, do fázy strategického riadenia a zamýšľal sa nad cestou od stavu, kedy AI len skúsime a „tolerujeme“, k stavu, kedy je integrovaná do vzdelávacieho procesu. V tomto procese sa AI stáva asistentom učiteľa, nie jeho náhradou, a zároveň pre študenta môže byť užitočným pomocníkom.

Doc. Ing. Patrik Hrkút, PhD. konferenciu obohatil o zaujímavý príspevok o AI v rukách študentov. Študenti 3. ročníka bakalárskeho štúdia informatiky absolvujú povinný predmet Vývoj aplikácií pre internet a intranet, v rámci ktorého vypracovávajú semestrálny projekt, ktorým je funkčná webová aplikácia. Pri vypracovávaní projektu môžu využiť všetko, čo existuje (od spolupráce so spolužiakmi cez rôzne literárne zdroje či tutoriály až po všetky dostupné možnosti AI). Jedinou podmienkou bolo rozumieť, ako predkladaná aplikácia funguje a dokázať to pri obhajobe práce. Pozoruhodným výsledkom bolo, že 90 % študentov, ktorí prácu vytvorili pomocou AI, ju neobhájili – zrejme preto, že sa nechali „zlákať“ ľahkou cestou k študijnému úspechu bez akéhokoľvek hlbšieho porozumenia. Práve takéto fakty sa stávajú základom pre premýšľanie o budúcnosti výučby a vzdelávania v oblasti IT v kontexte rozvoja AI.

O AI vo firemnej praxi nám porozprával Ing. Eduard Baraniak z BRAIN:IT v prednáške s názvom Čo by mal absolvent vedieť, aby bol okamžite zamestnateľný.

Zaujímavou bola aj prednáška o neurónových sieťach Ing. Ľuboslava Lacka z Nextech.

Z iného prostredia – ale nemenej zaujímavé – boli prezentácie o skúsenostiach s využitím AI na základnej škole, ale aj pohľad doktoranda zo Žilinskej univerzity, ktorý na AI pozerá z oboch strán lavice či katedry.

Téma využitia AI v školskom, univerzitnom či firemnom prostredí je veľmi aktuálna a je potrebné vnímať nielen súčasnú situáciu, ale hľadiť aj do budúcnosti s otázkou, ako zladit' dynamický rozvoj AI, akademické hodnoty a etiku a potreby firemného či univerzitného prostredia. Konferencia vytvorila priestor pre zmysluplnú diskusiu a spoločné premýšľanie o dôležitých témach súčasnosti a vzhľadom na početné pozitívne ohlasy zúčastnených možno povedať, že splnila svoj účel a vytvorila kvalitný priestor a čas venovaný tejto dôležitej téme na akademickej pôde Žilinskej univerzity v Žiline. Zároveň sa chceme poďakovať doc. Ing. Michalovi Kvetovi, PhD. z Katedry informatiky a doc. Ing. Patrikovi Hrkútovi, PhD. z Katedry softvérových technológií FRI UNIZA a ich tímu kolegov a kolegýň za úspešnú organizáciu konferencie. ●

KONFERENCIA PRE ŠTUDENTOV FPEDAS

TEXT EVA NEDELIAKOVA, FPEDAS UNIZA FOTO PETER MORIHLADKO

Dňa 11. marca 2026 sa na pôde Žilinskej univerzity v Žiline uskutočnilo významné odborné podujatie s medzinárodnou účasťou, ktoré opäť potvrdilo dôležitosť prepojenia akademického prostredia s praxou. Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov (FPEDAS) zorganizovala už štvrtý ročník Konferencie pre študentov FPEDAS, ktorá sa stala stabilnou platformou pre výmenu poznatkov, skúseností a aktuálnych trendov v oblasti dopravy, spojov, ekonomiky, manažmentu, logistiky a príbuzných disciplín.

Konferencia sa niesla v duchu dynamického a obsahovo bohatého programu, na ktorom sa aktívne podieľali zástupcovia 42 významných spoločností z praxe. Podujatie slávnostne otvoril dekan fakulty, prof. Miloš Poliak, ktorý vo svojom príhovore zdôraznil význam kontinuálneho budovania vzťahov medzi univerzitou a odbornou praxou. Zároveň vyjadril potešenie nad rastúcou úrovňou a úspešnosťou konferencie, ktorá si každoročne získava čoraz väčší záujem študentov aj partnerov z praxe.

V priebehu celého dňa mali účastníci možnosť oboznámiť sa s najnovšími poznatkami a inováciami v oblastiach všetkých druhov dopravy, spojov, logistiky, ekonomiky, manažmentu a dopravných služieb. Prednášky odborníkov z praxe priniesli nielen teoretické východiská, ale najmä cenné praktické skúsenosti, ktoré významne obohacujú vzdelávací proces.

„Osobitný význam podujatia spočíval aj v jeho organizačnom zabezpečení, na ktorom sa podieľali doktorandi a študenti fakulty. Ich záujem a aktívna účasť na príprave konferencie predstavuje dôležitý prvok rozvoja organizačných, komunikačných a manažérskych zručností. Zapojenie študentov do realizácie takéhoto veľkého odborného podujatia zároveň potvrdzuje, že univerzitné prostredie nie je len miestom získavania vedomostí, ale aj priestorom pre praktické skúsenosti a osobnostný rast. Takáto forma interaktívneho vzdelávania predstavuje kľúčový prvok v príprave študentov na ich budúce profesijné uplatnenie. Konferencia pre študentov FPEDAS tak opätovne potvrdila svoju nezastupiteľnú úlohu pri prepájaní teórie s praxou a pri formovaní kvalifikovaných odborníkov pripravených čeliť výzvam súčasného trhu práce“, uviedla doc. Eva Nedeliaková, organizátorka podujatia, manažérka kvality FPEDAS.

Doc. Martin Jurkovič, vedúci katedry vodnej dopravy, sa vyjadril: „Na konferencii sa stretli kľúčoví zástupcovia vodnej dopravy, čím podujatie získalo výrazný odborný aj praktický rozmer. Nechýbali inštitúcie zabezpečujúce odborný dozor a regulačné činnosti v oblasti vnútrozemskej plavby, ani špecializované výcvikové centrá zamerané na prípravu lodných posádok a vzdelávanie v tomto odvetví. Zastúpenie mali aj významní medzinárodní prevádzkovatelia osobnej lodnej dopravy a spoločnosti pôsobiace v oblasti logistiky. Dôležitú úlohu zohrával aj Dopravný úrad, ktorý formuje dopravnú politiku a strategické smerovanie sektora. Účasť týchto subjektov jasne potvrdila, že vodná doprava má nezastupiteľné miesto v modernom dopravnom systéme. Zároveň zdôraznila po-

trebu intenzívnejšieho prepájania vzdelávania, odbornej praxe a inštitucionálneho zázemia pri príprave novej generácie odborníkov pre tento dynamicky sa rozvíjajúci sektor.“ K priebehu podujatia sa vyjadril aj organizátor Ing. Stanislav Kubalák, PhD.:

„Keď som bol pred pár rokmi študentom, vnímal som absenciu podujatia, ktoré by už od prvého ročníka štúdia umožnilo študentom lepšie spoznať ich budúce uplatnenie v praxi a nadviazať kontakt na brigády, odborné stáže či spoluprácu na záverečných prácach. V spolupráci s doc. Nedeliakovou sme sa preto rozhodli toto podujatie systematicky budovať a rozvíjať. Osobitne ma teší, že podujatie vytvára priestor aj na stretnutia s absolventmi fakulty, ktorí dnes úspešne pôsobia v praxi, pričom tieto kontakty často prerastajú do ďalšej odbornej spolupráce.“

PhDr. Miroslav Koco a jeho tím zo spoločnosti 24-pay s. r. o. a Pontefin vyjadrili spätnú väzbu: „Prišli študenti, ktorí sa nepýtali len „čo robíte“, ale skôr „ako to funguje“ a „čo by som na to potreboval vedieť“. Zaujímali ich stáže, prvé skúsenosti, ale aj to, čo všetko sa skrýva za pojmami ako fintech, digitálne platby či financovanie biznisu. A čo bolo najlepšie, bolo cítiť, že nad tým premýšľajú. A presne toto je dôvod, prečo takéto stretnutia robíme. Vieme, že technológie samé o sebe nič neznamenajú, ak za nimi nie sú ľudia, ktorí im dávajú zmysel. Ľudia, ktorí sa pýtajú, skúšajú a chcú sa posúvať. A keď stojíte oproti niekomu, kto má túto iskru ešte počas školy, viete, že to celé má význam. Rozprávali sme sa otvorene. O tom, ako vyzerá realita, čo funguje, čo je náročné, čo nás baví, aj čo nás občas potrápi. O tom, ako sa dá zapojiť už počas štúdia a že cesta do praxe nemusí byť taká vzdialená, ako sa niekedy zdá. Pre niekoho to bol možno len rozhovor na konferencii. Pre iných to mohol byť moment, kedy si povedali, že toto je smer, ktorým chcú ísť. A pre nás? Pre nás to bolo niečo, čo sa ťažko meria číslami. Lebo si z toho neodnášame len kontakty alebo potenciálnych kolegov. Odnášame si pocit, že prichádza generácia, ktorá sa nebojí pýtať, premýšľať a ísť do vecí naplno. A to je presne ten moment, keď si uvedomíte, že to, čo robíte, má zmysel.“ ●

SEMDOK 2026

XXIX. INTERNATIONAL SEMINAR OF PH.D. STUDENTS

TEXT A FOTO **LENKA KUCHARÍKOVÁ**, SJF UNIZA

V dňoch 4. až 6. februára 2026 zorganizovala Katedra materiálového inžinierstva Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline už 29. ročník medzinárodného seminára doktorandov SEMDOK 2026. Podujatie sa uskutočnilo v Univerzitnom stredisku UNIZA v Zuberco, v krásnom prostredí Západných Tatier.

Slávnostného otvorenia sa ujal prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD., ktorý vo svojom príhovore zdôraznil význam tohto podujatia. Pripomenul, že seminár SEMDOK sa stal za takmer tri desaťročia miestom, kde vyrástli celé generácie vedcov, vysokoškolských pedagógov i odborníkov z praxe v oblasti materiálového výskumu. Doktorandi a doktorandky podľa jeho slov predstavujú jeden z kľúčových pilierov univerzitného prostredia – sú neoddeliteľnou súčasťou vzdelávania, výskumu aj vedeckej činnosti. Kvalitné doktorandské štúdium zahŕňa aj prezentáciu dosiahnutých výsledkov, výmenu skúseností a odbornú diskusiu. Na záver zažela mladým výskumníkom úspešné vystúpenia a podnetné diskusie v odborných sekciách aj v neformálnych rozhovoroch. Seminár privítal 47 účastníkov zo siedmich krajín – Číny, Indie, Talianska, Srbska, Českej republiky, Poľska a Slovenskej republiky – a z ôsmich univerzít. Doktorandi, mladí vedeckí pracovníci i profesori prezentovali v anglickom jazyku výsledky svojich výskumov zameraných najmä na materiálový výskum a jeho aplikácie v priemysle i zdravotníctve.

Úroveň prezentácií – po vedeckej aj jazykovej stránke – bola opäť veľmi vysoká, čo potvrdzuje systematickú a kvalitnú prípravu doktorandov na školiacich pracoviskách. Najlepšie doktorandské

prezentácie boli ocenené knižnou publikáciou o Slovensku napísanú v troch jazykoch.

Ocenení doktorandi boli:

- Ing. Michal Kresta (Česká republika) za príspevok s názvom: INFLUENCE OF POWDER RECYCLING ON SURFACE AND SELECTED TECHNOLOGICAL PROPERTIES OF SLM-PROCESSED M300 MARAGING STEEL

- Ing. Xuanyu Ge (Čína) za príspevok s názvom: AN IMPROVED MATERIAL MODEL TO ACCURATELY PREDICT THE DEFORMATION OF COLD SPRAY PARTICLES

- Ing. Krystyna Radoń-Kobus (Poľsko) za príspevok s názvom: PROPERTIES OF CHROMIUM NITRIDE COATINGS IN TRIBOLOGICAL SYSTEMS LUBRICATED WITH RINGER'S SOLUTION

- Ing. Martin Slezák (Slovenská republika) za príspevok s názvom: CHANGE IN PROPERTIES OF AISI 304 AUSTENITIC STEEL AFTER PLASTIC DEFORMATION BY PRESSURE

- Ing. Veronika Chvalníková, (Slovenská republika) za príspevok s názvom: INFLUENCE OF ROLLING CONDITIONS ON THE STRUCTURE OF METASTABLE AUSTENITIC STEEL

Ocenenie odovzdali hlavní garanti seminára prof. Ing. Otakar Bokůvka, PhD., prof. Ing. František Nový, PhD., a doc. Ing. Lenka Kuchariková, PhD. Gratulujeme!

Ako už býva dobrým zvykom, súčasťou konferencie bol aj sprievodný program. Tento rok sa niesol v znamení Fašiangového večera v Múzeu oravskej dediny v Zuberco, ktorý svojou atmosférou a programom dokonca prekonal očakávania účastníkov. Organizátori s potešením zapojili do programu aj samostatných hostí, ktorí si tak zo seminára

neodniesli len nové odborné poznatky z oblasti materiálového výskumu, ale aj autentický zážitok z tradičných oravských zvykov a folklóru.

Neodmysliteľnou súčasťou doktorandských seminárov je aj tzv. spoločenský večer. Tento bod programu má dôležitý význam z pohľadu dlhodobého cieľa organizátorov – vytvárať priestor na vzájomné spoznávanie sa, budovanie kontaktov a nadväzovanie budúcej spolupráce medzi mladými vedcami z rôznych univerzít a firiem na Slovensku i v zahraničí. K priateľskej a uvoľnenej atmosfére prispela aj kvalitná hudba, ktorá udržala účastníkov na tanečnom parkete až do neskorých večerných hodín. Medzinárodný doktorandský seminár SEMDOK 2026 slávnostne ukončil v piatok 6. februára 2026 prof. Ing. Otakar Bokůvka, PhD. Vo svojom príhovore vyzdvihol význam pokračovania týchto podujatí v medzinárodnom meradle a ocenil vysokú odbornú úroveň prezentácií i diskusií. Podakoval všetkým účastníkom za ich aktívne vystúpenia, predsedajúcim jednotlivých sekcií za profesionálne vedenie rokovaní a organizátorom za príkladnú prípravu celého podujatia.

Osobitné poďakovanie patrilo aj pracovníkom Univerzitného strediska UNIZA v Zuberco za ich ústretovosť a pohostinnosť, ktoré výrazne prispeli k príjemnej atmosfére seminára.

A čo dodať na záver? Aj tento ročník priniesol nové odborné kontakty, podnetné diskusie a vznik viacerých medzinárodných priateľstiev. Ak vás atmosféra seminára oslovila, neváhajte sa k nám pridať aj budúci rok. Pretože – nelen vedou je človek živý.

... dovidenia na SEMDOKu 2027. ●

BUDÚCI INŽINIERI UKÁZALI SVOJ TALENT

TEXT A FOTO ORGANIZAČNÝ VÝBOR SÚŤAŽE FME ŽILINA SJF UNIZA

20. marca 2026 sa Strojnícka fakulta Žilinskej univerzity v Žiline (SJF UNIZA) stala dejiskom celoslovenskej stredoškolskej súťaže Future Mechanical Engineers Žilina. Podujatie prepojilo stredoškolský talent s univerzitným výskumným prostredím a ukázalo, že budúcnosť slovenského strojárstva je vďaka mladej generácii plná inovácií. Cieľom súťaže bolo poskytnúť študentom stredných odborných škôl, priemysloviek a gymnázií platformu na prezentáciu ich konštrukčných návrhov, experimentov, výpočtových modelov a 3D simulácií. Súťaž prirodzene nadviazala na formát Stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ) a ročníkových projektov. Záujem stredoškolákov prekonal očakávania organizátorov. Do súťaže sa so svojimi projektmi prihlásili a osobne ich odprezentovali študenti 14 rôznych stredných škôl, z 10 rôznych miest – od Bratislavy cez Trnavu, Považie až po Oravu a Kysuce. Z pôvodne 38 prihlá-

sených účastníkov sa pred odborné komisie nakoniec postavilo 37 študentov, ktorí spoločne obhajovali 32 unikátnych inžinierskych prác. Projekty boli rozdelené do troch interdisciplinárnych komisií (A, B a C), v ktorých študenti absolvovali 15-minútové obhajoby a následné odborné diskusie s pedagógmi a výskumníkmi SJF. Ako konštatovali členovia odborných komisií, úroveň prezentovaných prác bola mimoriadne vysoká. Stredoškoláci prezentovali funkčné prototypy, medzi ktorými nechýbali 3-osá CNC frézka, robotické manipulátory, modely riadené umelou inteligenciou, ale aj trysková raketa s aktívnou stabilizáciou. Po obhajobách nasledoval spoločný obed, prehliadka vedecko-výskumných laboratórií SJF UNIZA a slávnostné vyhodnotenie v koncertnej sále Žilinskej univerzity v Žiline. Hlavné ceny súťaže Future Mechanical Engineers Žilina odovzdali dekan SJF Dr. h. c. prof. Dr. Ing. Milan Sága spoločne

s prodekanmi prof. Ing. Michalom Holubčíkom, PhD., a doc. Ing. Ivanom Zajačkom, PhD.

Absolútnymi laureátmi sa vo svojich komisiách stali študenti:

- Timotej Kolárik (SPŠ technická, Trnava) – Návrh vlastného 6-osového robotického manipulátora,
- Martin Hajský (SPŠ Dubnica nad Váhom) – Robotická svahová kosačka,
- Matúš Kvašňovský (SPŠ IT a Gymnázium, Kysucké Nové Mesto) – Trysková raketa Mether s aktívnou stabilizáciou. Súčasťou podujatia bolo aj udelenie špeciálnych cien od významných odborných inštitúcií, ktoré odovzdal Ing. Pavol Radič, PhD., EUR ING: Cena Slovenskej zväzárskej spoločnosti (SZS):
- Timotej Libant (SPŠ strojnícka, Bratislava) – 3-osá CNC frézovačka na ocel,
- Lukáš Matuš (SPŠ Dubnica nad Váhom) – Návrh a realizácia pece na tepelné spracovanie,
- Jakub Urbánek (SPŠ technická, Trnava) – Špirálový ohrievač vody na tuhé palivo.

Cena Zväzu slovenských vedecko-technických spoločností (ZSVTS):

- Tomáš Mátэфy a Marek Dubravický (SOŠ strojnícka, Bánovce nad Bebravou) – Wall-e (Mechatronický model s webovým rozhraním)

Podujatie Future Mechanical Engineers Žilina úspešne potvrdilo svoje motto: „Súťaž, ktorá mení študentov na budúcich inžinierov.“ Strojnícka fakulta UNIZA sa už teraz teší na ročník 2027 a nové nápady, ktoré budú opäť posúvať svet technológií vpred. ●

SÚŤAŽ V OSTRAVE

4 NOMINÁCIE = 4 PREMENENÉ ŠANCE

TEXT JANKA MACUROVÁ, OVV UNIZA FOTO VŠB-TU OSTRAVA

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava pokračovala vo svojej tradícii a v rámci univerzít, združených v konzorciu PROGRES 3, vyhlásila súťaž o najlepšie dizertačné práce obhájené v roku 2025 v kategóriách:

1. ekonómia, financie a manažment,
2. suroviny, energetika a životné prostredie,
3. zdravie a aplikácie v zdravotníctve,
4. informačné technológie a elektrotechnika,
5. konkurencieschopné strojárstvo a materiálový výskum.

Súťaž, do ktorej sa zapojila aj UNIZA, prebiehala v dvoch kolách. V prvom kole, ktoré sa uskutočnilo na UNIZA, boli v troch kategóriách nominované štyri dizertačné práce a všetky postúpili do druhého kola. Práce prihlásili tri fakulty: Fakulta elektrotechniky a informačných technológií, Fakulta riadenia a informatiky a Strojnícka fakulta.

V druhom kole, uskutočnenom v dňoch 21. 2. – 12. 3. 2026, boli prihlásené dizertačné práce v jednotlivých kategóriách posudzované odbornými komisiami, v ktorých mala UNIZA svoje zastúpenie. V kategórii zdravie a aplikácie v zdravotníctve zastupoval naše záujmy doc. Ing. Libor Hrgaš, PhD., v kategórii informačné technológie a elektrotechnika nás reprezentoval prof. Ing. Peter Počta, PhD., a v kategórii konkurencieschopné strojárstvo a materiálový výskum hájil naše farby prof. Ing. Otakar Bokůvka, PhD. Naši odborníci v súlade s propozíciami súťaže bodovo ohodnotili dizertačné práce podľa kritérií, pričom zvíťaziť mohla dizertačná práca s najvyšším počtom bodov. A kritériá boli naozaj prísne. Hodnotila sa kvalita a originalita dizertačnej práce, jej teoretický alebo praktický prínos, hĺbka analýzy skúmaného problému a použitá metodológia, ako aj kvalita a úroveň spracovania dizertačnej práce.

V konkurencii takmer 30-tich dizertačných prác získali práce, predložené z UNIZA, zaujímavé umiestnenia, a to najmä vďaka ich vysokej úrovni.

V kategórii informačné technológie a elektrotechnika získala dizertačná práca s názvom „Explainable GenAI for Histopathological Image Analysis“ Ing. Lucie Ondrigovej, PhD., absolventky doktorandského štúdia na FRI UNIZA pod vedením školiteľa prof. Dr. Mgr. Ivana Cimráka, prvé miesto.

Máme radosť aj z tretieho miesta, na ktorom sa v rovnakej kategórii umiestnila dizertačná práca s názvom „Contactless Vital Signs Estimation using Neural Networks“ Ing. Jany Šturekovej, PhD., absolventky doktorandského štúdia

na FEIT UNIZA pod vedením školiteľa doc. Ing. Patrika Kamencaya, PhD.

V kategórii konkurencieschopné strojárstvo a materiálový výskum získala dizertačná práca s názvom „Study of the Effect of Increased Iron Content on the Corrosion and Fatigue Resistance of Secondary Aluminium Alloys“ Ing. Zuzany Strakovej, PhD., absolventky doktorandského štúdia na Sjf UNIZA pod vedením školiteľky doc. Ing. Lenky Kucharikovej, PhD., druhé miesto.

Týmto výpočet umiestnení ešte nekončí. Tešíme sa aj z tretieho miesta, ktoré obsadila dizertačná práca s názvom „Assessment of Interactions of Ionising Radiation with implantable Metallic Replacements in Radiotherapy Treatment“ Ing. Nicole Kmec Bedri, PhD., absolventky doktorandského štúdia na FEIT UNIZA pod vedením školiteľa prof. Ing. Milana Smetanu, PhD. v kategórii zdravie a aplikácie v zdravotníctve.

Súťažiaci umiestnení na 1. mieste bude v súlade s pravidlami súťaže ocenená finančnou odmenou a diplomom, súťažiaci umiestnení na 2. a 3. mieste získajú diplom.

Úspešným súťažiacim srdečne blahoželáme, členom hodnotiacich komisií z UNIZA ďakujeme za osobnú zanosť pri posudzovaní nominovaných dizertačných prác a všetkým ďakujeme za dôstojnú reprezentáciu Žilinskej univerzity v Žiline. ●

ZASADNUTIA AS UNIZA

1. 12. 2025, 28. zasadnutie

30. 3. 2026, 29. zasadnutie

TEXT EVA VLČKOVÁ, EDIS FOTO ANDREJ KUREČKA, EDIS

Dňa 24. marca 2026 bola vo vstupnej hale hlavnej budovy UNIZA slávnostne vypravená na cestu k čitateľom kniha Tatranské úzkokoľajky v zrkadle času. Roly jej „výpravcu“ sa zhostil rektor UNIZA prof. Ing. Ján Čelko, CSc., spoločne s autormi Ing. Dušanom Lichnerom, CSc., a Mgr. Stanislavom Muntágom, moderátorkou podujatia a recenzentkou knihy doc. Ing. Evou Nedeliakovou, PhD., z Katedry železničnej dopravy FPEDAS UNIZA a riaditeľkou vydavateľstva EDIS Ing. Alenou Micháľkovou.

Atmosféru uvítania knihy do života príjemne dotvorilo vystúpenie Martina Čerňanského na heligónke a diskusia s autormi diela, ktorí sa podelili o svoje pohľady a objavy pri tvorbe knihy.

„Táto knižka venuje pozornosť okrem histórie tatranských elektrických železníc aj stavebným pamiatkam, ako sú budovy žel. staníc v Tatranskej Lomnici a na Štrbskom Plese, pôvodné budovy drevených zastávok Popradské pleso a Nový Smokovec, trakčná meniareň (pôvodná napájacia stanica) v Starom Smokovci a unikátny železničný vlečkový tunel v liečebnom dome vo Vyšných Hágoch,“ vysvetlil Dušan Lichner a pre nadšencov železničnej dopravy dodal: „Taká parná ozubnicová železnica, aká v minulosti vytvorila prvé železničné spojenie medzi Košicko-bohumínskou železnicou

a rekreačnou oblasťou na Štrbskom Plese, dodnes premáva v Rakúsku na trati Achenseebahn.“

Ako uviedol na prezentácii spoluautor knihy Stanislav Muntág, pri tvorbe publikácie ho veľa vecí prekvapilo, napríklad to, akým tempom prebiehala výstavba tatranských železničných tratí. „Trať električky z Popradu do Starého Smokovca a pozemnej lanovky na Hrebienok postavili od jari do decembra 1908, celú železničnú trať z Tatranskej Lomnice na Štrbské pleso v náročnom teréne so všetkými stavbami za necelé dva roky (1910–1912), a to bez moderných zemných a stavebných strojov.“

Nová kniha vydavateľstva EDIS pútavým spôsobom odhaľuje 130-ročnú históriu železničnej dopravy vo Vysokých Tatrách. Električky, zubačka aj pozemná lanovka v slovenských veľhorách nevznikali izolovane. Spolu vytvorili jedinečný dopravný systém, ktorý dodnes patrí medzi európske rarity. A hoci sa jeho podoba v čase menila, jeho úloha zostáva rovnaká: spájať ľudí s horami.

Kniha Tatranské úzkokoľajky v zrkadle času je dostupná v predajniach a e-shope vydavateľstva EDIS na UNIZA a vo vybraných kníhkupectvách. Publikácia bola vydaná s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. ●

SKALKA: KEĎ SI UNIZA NÁJDE VLASTNÚ STOPU

TEXT ADRIANA VALENTOVIČOVÁ, FRI UNIZA FOTO ARCHÍV ÚTV UNIZA

Skalka v Kremnických vrchoch opäť potvrdila, že právom patrí medzi raj bežkárov. Takmer stovka kilometrov upravovaných tratí, výborné podmienky a atmosféra, ktorú inde len ťažko nájdeme.

V termíne 13. – 15. februára 2026 sa tu stretli aj zamestnankyne UNIZA – ženy, ktoré to dávajú v každom čase aj nečase.

Doobeda alebo poobede – podľa toho, ako si trať „pýtala“ a ako nás pustila medzi pretekárov. Lebo niekedy treba vedieť čítať situáciu. Neísť proti prúdu, ale vedľa neho. Presne tak, ako to robia ženy z UNIZA. V práci, v živote, aj na bežkách.

Nebolo to o naháňaní kilometrov. Skôr o tom, že si ich človek ani nevšimne. Že sa zrazu pristihne, ako sa usmieva do bieleho ticha, hoci okolo pulzuje podujatie, ktoré by inde znamenalo chaos. Ale tu nie. Tu sa vždy nájde miesto na bežkovanie – slobodne, bez stresu, s pocitom, že sem patríte.

Ďakujeme organizátorku Zuzane Kazániovej z ÚTV UNIZA, ktorá celé podujatie pripravila s ľahkosťou, prehľadom a citom pre detail. ●

MAJSTROVSTVÁ UNIZA

V ALPSKOM LYŽOVANÍ A SNOUBORDINGU

TEXT LUDMILA MALACHOVÁ, ÚTV UNIZA FOTO ARCHÍV UNIZA

Vo štvrtok 12. marca 2026 sa uskutočnil vo Vrátnej doline 28. ročník Majstrovstiev UNIZA v alpskom lyžovaní a snoubordingu, ktoré každoročne uzatvárajú lyžiarsku sezónu na Žilinskej univerzite.

O čo najlepšie umiestnenie v dvanástich kategóriách bojovalo spolu 59 účastníkov. Krásne jarné počasie bolo odmenou pre všetkých študentov a zamestnancov univerzity, ktorí zavítali na naše tradičné stretnutie milovníkov zimných športov.

O organizáciu celej akcie sa postarali AC UNIZA a ÚTV UNIZA. Na záver podujatia tých najlepších v jednotlivých kategóriách, ako aj víťazov jednotlivých fakúlt a súčastí univerzity, dekorovali riaditeľka ÚTV UNIZA Mgr. Elena Kozáčiková a riaditeľ šampionátu PaedDr. Róbert Janíkovský. Naše poďakovanie

patrí rektorovi Žilinskej univerzity, ktorý prevzal nad týmto vydatým športovým podujatím záštitu.

Držiteľom Putovného pohára za najlepší dosiahnutý výkon sa stal Martin Bugáň (UMB BB), víťaz študentskej kategórie lyžiarov. Obdivuhodný výkon podala študentka FRI Michaela Kačíková (FRI UNIZA), ktorá dokázala zvíťaziť v kategóriách študentky - lyže aj študentky - snoubord.

Víťazi jednotlivých fakúlt a súčastí UNIZA:

FPEDAS Martin Jurkovič

SjF Jakub Hoferica

FEIT Rebeka Milová

SvF Peter Juráš

FRI Michaela Kačíková

FBI Jaroslav Kapusniak

Rektorát Stanislav Muntág

Kompletné výsledky nájdete na <http://utv.uniza.sk>.

